
Награда
Десанка Максимовић

Награда
Десанка Максимовић
16
Мирјана Стефановић
2010

БИБЛИОТЕКА НАГРАДЕ „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ“

- 1
Љубомир Симовић / УЧЕЊЕ У МРАКУ
- 2
Стеван Раичковић / РАНЕ И КАСНЕ ПЕСМЕ
- 3
Миодраг Павловић / СРБИЈА ДО КРАЈА ВЕКА
- 4
Танасије Младеновић / НА КРАЈУ МИЛЕНИЈУМА
- 5
Матија Бећковић / ОД – ДО
- 6
Милован Данојлић / РАЗГОРЕВАЊЕ ВАТРЕ
- 7
Бранислав Петровић / ГРАДИЛИШТЕ
- 8
Борислав Радовић / ПЕСМЕ
- 9
Слободан Ракитић / ПЛОВИДБА
- 10
Радмила Лазић / СРЦЕ МЕЂ ЗУБИМА
- 11
Милосав Тешић / У ТЕСНОМ СКЛОПУ
- 12
Алек Вукадиновић / КЊИГА ПРСТЕНОВА
- 13
Слободан Зубановић / КАД БУДЕМ ИМАО 64 ГОДИНЕ
- 14
Мирослав Максимовић / ШАПАТ КИШЕ О СЛОБОДИ
- 15
Рајко Петров Ного / ЧОВЕК СЕ ВРАЋА КУЋИ

Мирјана Стефановић

ПРОМАЈА
Изабране и нове песме

Задужбина „Десанка Максимовић“
Народна библиотека Србије

Београд
2011

ВОЛЕТИ

* * *

уђем у кућу
и затворим је
уђем у собу
и затворим је
уђем под кожу и затворим је
уђем у груди и затворим их
уђем у срце и затворим га

онда отворим срце и изађем
отворим груди и изађем
отворим кожу и изађем
отворим собу
и изађем
и отворим кућу
и изађем

ПРВИ ЧАС

без злочина
данас без мистике
поједено је мало почившега Перића
дивили се лишћу од Бизмарка
кроз груди нам се прошуњали
Методије и Шарчево уво
смислили
да чудо издржавамо –
протони и електрони
стално страшно јуре у нама
и шта да се ради
ако им дају одмор пре времена
направе микро и макро русвај
почне да језди атомско брашно
осетили се
као непоклопљено масло
уплашено како ће га локати
бол у стомаку дрекне
и белим резовима главе опет свану

ЗИМСКО

снег
топли снег
мирише
мирише на хармонике
и на младиће
снег мрмља мумла
загњурено топло као беба
снег преде као мачка
о врелини
и о сунчањима
снег дрхти као ангорски зец
са руменим очима од дрвећа
звездани снег
врућ и мек као људско раме
тепа и гугуче на уво

ЧОВЕК ЗА ВОЉЕЊЕ

носи виндјаку
са дигнутом крагном
у очима мале сијалице и тролејбуси
гледа само своја посла
у џеповима кошчате руке
којима игра рукомет
увек баш га брига
кад му дуне чита Пруста
никад неће бити славан
ни морфиниста
него миран као велика кућа
која не лупа глупости

ОБЈАВЉУЈЕМ

ја волим лудог лафа вранца
и убићу му се за виткост
и нешто од цркве у њему

сад му је најмекше прострто
у моме топљеном грлу
сад у свиленој амбалажи
мојих погледа луња
сад ми се више сунце не рађа
јер он на целом дану стоји
сада ја више нисам ја
него устрепталост на две ноге

У СТОМАКУ ЛЕТА ЖИВОТИЊЕ

прогутала нас врела животиња - лето
и зароњени у њену врућину
нагазимо на усијана чуда
ошамућени лежимо
у запаљеном казану лета-ватромета
кожа нам опрљена његовом
око нас пљушти
замедљани
у луду трку заиграни ваздух
а црвено месо лета
усијано нам легло на главу
кожа нам златно маљава од лета
главе нам жуто празне од лета
ми му замршени у галаму

ПОЗДРАВ

здраво
Саво
на прагу

лези ми под кревет
глаткокожа

данас си јела
много сунчеве кудеље
рузмарину мој зелени
реко моја најмилија
сјајнодлака

КУПАЧИЦА

појела је лето јуна и јула
и има рамена лепа
као зрење оплођеног јајета
као пас вучјак
леђа - насунчани камен
врућа тврда глатка и раздисана
има бокове лучног моста
и ноге да ти памет стане
кожу
што зуји дозивима лета
опрашену сунчаним маљама
испод ње мирис риба
а у очима слику
свог затегнутог скока у воду

ВАТЕРПОЛО

пун ми вид риба
које се деру клизе прскају
мирише вода на зелено
искачу руке и лопта
вика и покрети
ронити галамити изроњавати
клизити бити делфин
или сасвим нова животиња
са сјајном кожом
и парчадима воде у ваздуху
изорати тело воде
која је легла дебела и густа
и мирише на лубеницу
побити се и исмејати
са другим фокама
које вијугају глатке
од среће што су јаче
од воде и од ваздуха

КОШАРКА

дечаци завитлани мрдљиви
неумириви и мрколеђи
праве мека и брза чуда
од руку од ногу од леђа
од птицастих лукова расмејане лопте
па се измешају
с мирисом мокре шљаке
и својом грлатом виком
заблеснути ознојени незауостављиви
размрдани растрчани
брзоруки измешани и јаки
срећни од чуда у својим мишићима
од кога су дахтави
и са песницом радости у грлу

* * *

волим да трескам вратима
волим да трескам вратима
волим да трескам вратима

освојићу срећу
освојићу свемир
освојићу драгана

ћутите кад говорим
ћутите кад певам
волите ме кад нисам ту

ЗРЕЛА ПОМОРАНЦА

радост у телу зреле поморанце
радост у твом телу
у кожи твога лица
у слову л као бело млеко
као теле и беба
у сјају сјаја којим
преливене ти очи
ти зуби у низу бели око смеха
ти дозиви дуги на улицама
та тајна којом тамно дише град
у плавети по којој Земља
радосно се окреће

ПРОЛЕЋЕ
НА ТЕРАЗИЈАМА

ИШЧЕКИВАЊЕ

седимо
данас лепо време
а замислите јуче
онолика киша
оне лапавице
на пиву је спала пена
на завесе је пала ноћ
на сату је прошла година
звездом је минуло столеће
ми седимо
данас лепо време
а замислите јуче
онолика киша
оне лапавице
на пиву је спала пена
на нас је пала земља
под њом седимо
данас лепа киша
а замислите јуче
онолико времена

РИБО НЕ РАСТАЧИ

рибо не растачи натруле покровце
у преклањском сену липсавају овце
мајка носи чанак барених коприва
отац под крстачом снегом се покрива
спрегнути у чезе наши коњи јуре
по пустој свету да се докусуре
угасла је ватра трули кровна грађа
крај извора сестра копиленце рађа
сама ће га бацит у дубине вира
док ветар у зурле њеног срца свира
брат ми војник избо ножем командира
Даница сад звезда мач трга из кора
пробија ми срце падам подно бора
о трешњу пред кућом веша ми се мајка
чујем лавеж пуцње стиже вучја хајка
рибо не раскидај натруле покровце
у преклањском сену липсавају овце

ПЕСМА ОЦУ

млад под травом
оче клијни
изнеси ми белог цвећа
расточени
водопијни
дете те се твоје сећа

пути трни тумарави
јарци силни и јендеци
дете само ти гарави
млачиш се у сипкој реци

у масноме твоме мраку
шетње тихе међ корењем
горе – дете изгрувано
љубавима и зелењем
на рамену руке нема
пред очи му туђи мрази
– сунце пије вода лије –
ти пландујеш руке кријеш
дете стари
ти гарави
млад под травом

оче клијни
изнеси ми белог цвећа

ој расути
водопијни
дете те се твоје сећа

горе – мрази горе – жега
глад је горе и сви греси

дете виче: нема њега
раме празно руко где си
пут покажи
гласом ови
колена да грлим дај
дете тражи
мрак га лови

ти пландујеш
ти се лолаш
ти ме трујеш
ти ме шораш

у масноме твоме мраку
шетње тихе међ корењем
горе – дете изгрувано
заветима и зелењем

ПЕСМА МАЈЦИ

грозна мајко живодарко
ходи мени са јесени
'зиђи испод брда груба
ходи мени из пепела
не криј ми се сред целера
мелема ми мало пошљи
ал не шаљи љутих бодљи
грозна мајко живодајко

ено тајко
полудео
гризе уже
ноге струже
све по зраку
на тавану
стуцали га у авану
неки црни мраци

топли поглед мени баци
баци мајко живодарко
у крило ме вруће увиј
и снагу ми ведру улиј
глува мајко живодерко
усирило ти се млеко

што ми живот закисели
ходи мајко
развесели

ено сестра
морем весла
руке су јој црне грубе
очи звезду сјајну траже

уста пуна црног мрака
'зиђи мати из буцака
морског рибљег и зеленог
дете ти се једно
дави
дави
дави
у љубави

мајко спаси брата мога
сита пита а убога
руке нема тела нема
лице му је дијадема
од рубина хладних
место главе мермер звони
груди су му авиони
собе су му пуне пара
жена млада
деца стара
нема њега
усред свега
што га глади
што га ради
спаси мајко сина свога

покупи га испод ствари
пронађи га испред гроба
и из мало меке твари
која жива јоште оста
расти живот мајко поста

мени мајко руку пружи
да је видим да је љубим
и дуго ме тихо држи
да ти ћерка не огрубим

пружи руку из свог гроба
у који те ја сахраних
и начини мене роба
свога

дај да плачем због нечега
општа мајко мајко свега
слободу нам грозну узми
и згази је испод чизми

ти бездушна
равнодушна
што без главе јуриш славу
она теби трули главу

спасла бих те ал' не могу
јер где ја да мећем ногу
другима на пут
ко ми даде прут

збори мајко непостојна
ходи мајко непреболна

мајко ти ме ти не лажи
и не кажи
мени
да је живот леп

ПЕСМА МАЈКЕ

мало мало
ми заспало
на рамену
на камену
хладном

плакало је
због новембра
плакало је
због децембра
смрти биља
невид-циља
и због таме
непозване

плакало је
недочуто
мало лудо
мало мало
исплакано
у сан пало
на камену
на камену
хладном

САВСКИ МАДРИГАЛ

Драган на фотељи туђу жену љуби
Ана у свом ћошку испија коњаке
у њеном се крилу твоја рука губи
ја коштицом трешње пуцам у опаке

кроз канте за ђубре гладне мачке рију
у дворишту пуном климавих астала
нечје усне-пчела на врату ми спију
и на излет крећу чула радознала

а затим ће доћи попевка крај Саве
музика ће страсна да хуји ко бура
отицаће вода у даље прљаве
бацаћемо у муљ крунице божура

у зору ће умор свалит нас у траву
и дрхтаће тела самотничку страву

НЕКО ВРЕМЕ

пред зеленог судију за разводе
на помирење нису дошли
ни она ни он ни онићи
предмет је затворен
тренутак прошао
и секретарица може да обеси
лепак за муве на таваницу
пре но што судија наручи кафу
и обљуби је на столу за писање
у десет минута после два
неземаљско време
и обоје изгладнели

ЋУТНА КРИЛА

то су те птице
из вансебице
моје
што отворе пустољне дворе
и пут поведу
ка недогледу
у густом јату ка неповрату
поноћног перја а ћутних крила
тама ме нема обавила
брзином модром
у несветло вуче
надире на кожу невину и танку
а тело не знајућ да би ка уранку
зуба стегнутих и белих јауче

ПРОЛЕЋЕ

Опе тупе мангупе
ман се дасо дангубе
око света света тета
у озонској сукњи шета
где пронађе два кревета
одмах спаја
поспе сјаја
тела сваја
главе збраја
сврача скорог побачаја
метлом густом чисти душе
пере, простре да се суше
па на влажне рујне душе
врелим дахом дерта пуше
кроз сулундар ветар душе
мајке лочу оци пуше
деца пала под астала
миле лутке гризу ћутке
после цике на Мицике
а пре трке на бицикле
знојни Раде зумбул краде
калирају војке младе
кише плахе на уздахе
сквасе веру зоо-зверу
по граду се прашном веру
неко с дере неког деру
јањци гину цвеће цвета
и не умреш – ето лета.

МАЧ СЕ РАЂА

чело твоје на мом челу
твоје тело у мом телу

стоји јека
зверка чека

било исто
мач се рађа

слепа светлост
ослобађа

ЧИКАЛИЦА

где си смрти где си смрти
ходи мени амо
где си смрти ту си где си
хајде да с играмо

руку пружи руку пружи
руку мени дај
хајде са мнома хајде са мнома
у зелени гај

па да гледиш
па да видиш
да не можеш ништа
ено деца деца ено
испред забавишта

ено људи ено људи
црвљају с у гробљу
забола сам им у груди
своју тровну бодљу

и мени ћеш и мени ћеш
сви ми добро знамо
ал' свеједно госпо дођи
дођи да с играмо

ПРИЗОРИ

*Звук је невидљива скулптура –
сешиће се ђрмљавине.*

Клес Олденбург

* * *

Са врха планине одрони се камен. Дижући прашину, гњечећи травке и рањавајући дрвеће на путу, јури у долину пред моје ноге. Ту преда мном камен се зауставља, отвара и расцветава у пространи многољудни град. У том граду грађани спавају и не сањају ништа.

СРЕЋА

Срећа за којом јуримо стоји нетакнута на далеком плавом брду као огроман црвени цвет. Од живог меса, влажна, топла, непрекидно отвара и затвара своје латице. Светли дању и ноћу, сама, окружена младом пролећном травом. Својим лелујањем мрси сунчеве зраке, као завесе, и то се види одасвуд. Својим пулсирањем бистри ваздух и он понекад стиже до нас у плавим размаханим чаршавима. Срећа испушта гласове и јечи у набубрелом заносу.

Њено постојање омогућава да се поднесу порази свакодневнице.

Човек у њу нарочито верује изјутра, у купатилу, док пере зубе.

ГОСПОД

Господ бог има главу у облику здепасте пирамиде од челика. У њој једно велико људско око тамноплаве боје. Седи на ведром небу, на гргуравом светлом облаку, пуши томпус и наређује.

СВЕЧАНА ВЕЧЕРА

На снежном врху стоји трпеза. За њоме седи дванаест стараца. Пред њима је Земља као велика лубеница. Секу је на дванаест сочних кришак и кришке гризу својим безубим устима. Пошто исисају слатки сок, пљују људе као црне коштице.

ПРИЗОР

Го човек с лисицама на рукама. У језик су му уденули куку која је ланцем повезана са четири устрептала липицанера. Сад ће да ошину коње.

У БОЛНИЦИ

Болесник лежи на постељи скврчен и сув као змијска кошуљица. Његова болест у облику риса склупчала му се на грудима и победнички преде. Тешка као туч, жмирка у посетиоце својим светложутим очима.

СВИЊА

Седи удобно заваљена у наслоњачи. Окупа-на, одевена у добро кројен смокинг, са белом лептир-машном и блиставим манжетама, свиња је свеже избријана све до крагне, од које почињу нагло пререзане чекиње.

Смешка се и конвертира с лакоћом и елеган-цијом, поткрепљујући своје изјаве махањем још блатњавих папака.

ВЕЛИКО ОКО

Благо заталасано побрђе обрасло густом ниском травом. Лето. Нигде дрвета ни пута ни куће.

Насред овог чистог пејзажа положено је велико око. Лежи на облим врховима брежуљака тако да се испод њега, кроз улегнућа, у даљини виде брежуљци ка којима се може слободно проћи.

Смеђе, елипсасто, са угловима правог људског ока, има црне трепавице које, изгледа, израстају из саме јабучице, пошто се капци не виде. Делује нашминкано и, интензивно у бојама, сија на сунцу као да су га грубо премазали исувише дебелим слојем лака. Крвни судови на беоњачама су дречеће црвени, храпави.

ВЕДРО НЕБО

Дижем се на прсте и почињем да скупљам небо с конопца.

Није га лако обуздати, као да је живо. Сплиће се око ногу, обавија ми тело, заносим се под плавим теретом, скаче ми до лица, до носа, просто ће ме угушити.

Мирише на озон и шушти, сад брзо, пуно блештавих таласића – поигравање ознојеног ждребећег трбуха, сад у великим мирисним наборима тишине.

Сабирам га у гужву, све мању и мању. Најзад ми је цело у шаци.

Док пиљим у затворену шаку у којој се небо смеје, врпољи, покреће је, и из које стално цури и искаче настојећи да се ослободи, ћушкам га прстима друге руке и, иако то желим, не гледам шта је остало горе.

СОБА

На дну снежнога смета лежи соба стаклених зидова. Пространа, светла, загрејана. У њој, са цигарама и пићем у рукама, окупани и добро одевени људи.

Људима на уста излазе гадне животиње. Животиње расту и почињу длакаву јурњаву.

Соба постаје све пунија и све чупавија.

Људи и животиње полако се гуше.

УЛИЦА

До грла сам закопан у асфалту. Улицом пролазе људи. Из њихових препуних уста речи испадају као вашке, с ножицама. Падају ми по лицу, гамижу по очима. Из уских високо уздигнутих глава пролазника вијоре струкови празилука поносити као перјанице.

Моје лице се, уплашено, врти међу њиховом обућом.

КУЦАЊЕ САТА

Сат куца у тишини ноћи.

Откуцаји се претварају у балване који се распоређују по соби попреко, од зида до зида, на равномерним растојањима један од другог.

Тако се соба од пода до таванице испуњава правим, лепо обрађеним балванима, светлим, јер кора дрвета тек што је скинута.

Безболно пролазе кроз сав намештај – постељу, орман, столице, лустер и кроз нас.

Иако сијалица није упаљена, соба светли, толико да се осећа комешање златних млазева прашине. Такође јако мирише на свежу јеловину.

ПРЕДЕО

Непрегледно дно лобање прекривено је пешчаном динама. На коштаном своду светли месец. Три камиле без бедуина лутају пустињом, ногу пред ногу. Живци-шакали завијају у даљинама и песак шкрипи, шкрипи.

МЕНГЕЛЕ

Смрт се опет увлачи човеку у главу: лактовима ослоњена на аркаду, ногама би да му разглави стегнуте вилице. На темену је тестером просекла квадратно прозорче, а кроз уши протиснула руке. Слепо пипа и пребира, загледа кроз прозор, и нос је замочила, кевће у таму а ништа не види, до лик свој, румен и узбибан.

ИСКИСЛИ ЧОВЕК

Човек сиромашчучи под креветом и суши своје покисло тело. Прво, као мрежу, простире преко конопца замршена црева, затим плућа која од тежине падају. Бубреге као бордо прслуче, до њих јетру, сићушну жуч и срце – модру рукавицу.

Нос, очи и уши ређа по патосу.

Косу распростире на раширене новине, удове гура у близину шпорета, усне и обрве качи о ексере, кожу као небо разапиње о дно кревета, а зубе и кости брише марамицом.

ЗВЕЗДА

У мраку, потпуно сâм на Земљи, по којој се пропињу огромни црни таласи. Таласи буче и ударају ме са свих страна. Далеко над главом тихо светли једна звезда. Њу је опкорачила мајка у блиставој хаљини. Загледана ни у шта, певуши и чешља се, споро и са уживањем. Њена златна коса обавија звезду.

ЧУВАР СУНЦА

У фотељи преко пута седи пријатељ и пије кампари малим гутљајима. Узимам кључ са стола и отварам вратанца на његовим грудима. Из груди испада Сунце, охлађено и замотано у црне крпе. Удара о под, тупо. Нагињемо се и размотавамо крпе. Сунце изгледа трошно и угљенисано, само што из његове дубине, као далеки наговештај, допире потмула свирка клавира.

Док је слушамо, вратанца на пријатељевим разваљеним грудима лагано се клате.

ШЉИВА У ЦВЕТУ

Бело расцветала шљива у башти, обасјана месечином. Из ноћи долећу две светлеће шаке и од шљивиног цвета праве прелепу девојку.

Нага и прозачна, новорођена корача крововима града. Запрепашћени погледи окаснелих шетача је придржавају.

На небу смирене шаке светле у самозадовољству благослова.

НА ПОЉАНИ

Они седе у гомили на отвореној пољани, неми, тучени кишом, лица уздигнутих ка небу.

Над главама им се смењују годишња доба, а они се не померају.

Једнога дана случајно наилази шетач и доконим ударцима штапа изврће их – сасушене испране лутке.

После пролазе млади пси и не дижући ногу мокре у откривене шупљине.

ОТАЦ

Отац шета под земљом, у љубичастом плашту, млад и витак. Уз њега иду пратиоци и великим бакљама осветљавају му пут.

Све време ћуте.

Никад се не одмарају.

Куда год да крену, Земљина тмина отвара им се. Подземне воде пред њима мењају своје токове, жице руда се извијају, иловача угибље, а кристали закривљују своје равне површине да им начине пут. Отац и његови пратиоци проносе своју безгласну светлост кроз темеље кућа, кроз корење шума, кроз усијано и течно језгро Земље. Пред њима се растварају мора и померају континенти, док корачају, неми. Понекад се толико приближе површини Земље да узнемире и жилице траве па она горе затрепери.

На четири капије мој Отац излази у Свемир: једна је у Црвеном мору, крај песком засуте феничанске галије. Друга на малом пропланку у Кашмиру, крај леденог језерцета, увек плавог као људско око. Трећа је у подруму-гаражи велике пословне зграде на Шестој авенији у Њујорку. Четврта на Очевој гробу, између његових растављених костију и комадића трулог дрвета од кога је некад био сачињен његов мртвачки ковчег.

Отац и пратиоци никад не шетају по свету, одмах се отискују у Свемир. По њему не корачају, већ лете, толико брзо да се пламенови са бакљи стапају у један дуги пламен који уноси

забуну међу земаљске астрономе. Као модра застава опточена златним језицима, Очев плашт поносито лепрша Космосом, барјак моћног и све-земаљског царства мртвих.

Поред занемарљивих покушаја неколицине северноамеричких и совјетских космонаута, Отац и његови безимени пратиоци једини су изасланици наше планете који се крећу по Бескрају. Далеко брже од светлости, зато ми њихова ванземаљска путовања изгледају веома кратка.

Ни по изразима њихових бледих лица, ни по наборима њихове одеће, ни по пламену њихових бакљи не могу да докучим: шта су видели у Свемиру и зашто се увек враћају у земљу. Не могу да их упитам: на коју ће од четири капије идући пут изићи, да ли ће икад застати у своме ходу и да ли ће им се једне ноћи негде под земљом расточити лица, да ли ће догорети бакље и иструлити хаљине.

ВЕЛИКА МАЈКА

Пред кућом, међу лонцима с мушкатлама, се-ди Велика Мајка. У крилу држи Земљу распу-клу на две половине и покушава да је слепи плу-вачком. Њене реуматичне и изожилчене руке, већ улепљене од разлитих океана, плувачке и ис-цуреле слузаво-вреле Земљине утробе, успевају само да комаде раздробе на још ситније делове.

Напокон, са малом бором разочарења у очи-ма, Мајка одустаје од првобитне намере и расејано мрви Земљу у груменчиће. Затим је досипа у нај-ближи лонац са мушкатлом и, бришући руке о кецељу, улази у кућу.

ЛЕТЕЋИ КАМЕН

Држим у руци округао камен.

Замахујем из све снаге и бацам га увис.

Камен полеће и већ на неколико метара од мене израстају му два бела крила.

Осећам да су то јака крила, пуна мишића, покривена меким густим перјем које у корену мирише на лѐгом загрејану птицу.

Снажно машући њима, камен се великом брзином пење увис, увис, увис, све док ми, треперава мрља, тачка, ништа, не ишчезне из очију.

ИНДИГО

ПУСТА КОЖА

Кожа се простире пуста као Сахара.

Колико се може сагледати, допире до хоризонта, довољно велика да би од ње неки глобални конфекцијски цин могао искројити униформе за полицију све три велике силе.

Покушај да се у њу засади цвет – обична пољска жалфија, иначе погодна за све терене у оквирима континенталне климе – бедно пропада: маљави жбунић са руменим кљуновима цветова спарушује се и склапа брзином коју око лако прати.

Потреба за додиром доводи до посипања мрвица по трбуху. Али ова примамљива храна не може из празног неба да дозове ниједну птицу.

Најзад, пошто је жеђ превелика, позвани су радници да ископају бунар. Стигли су већ до тридесетог метра, а још увек избацују све нове и нове ашове сасушеног епитела. Начинили су велики беличасти брег, као неку трећу, безразложно устобочену дојку.

Од воде нема ни трага, што наводи на помисао да кожа не само што је пуста и огромна по површини, већ је и њена трећа димензија, дубина, сасвим неизвесна.

ПРОХЛАДНО СРЦЕ

Срце се указало као велики мрачан простор, веома високо засвођен. Као унутрашњост катедрале чији је тлоцрт произвољан, неодређен, вероватно променљив.

У срцу је прохладно. Оно се не може сагледати споља јер је окружено телом, али мало дифузне светлости однекуд неодређено продире. Можда је то фосфоресцирање црева или биоелектрицитет неурона.

Најјачи је, ипак, утисак празнине: и сасвим лагани кораци дуго и гласно одјекују.

ОКО

Као када се жуманце ослобођено беланцета гиба у половини јајетове љуске, око се врти у влажном загрљају своје дупље. Испод тупе белине прљавог порцелана беоњаче и нешто колорисаног сјаја у кругу дужице, а нарочито кроз променљиво велик отвор зенице, не може се ни наслутити мноштво призора који су се у оку настанили.

Као шишмиши стрмоглавце окачени о високе и влажне сводове пећине, они, затворени око свога језгра, спавају у прозачној тишини стакласте масе. Тек с времена на време, у несаници, изненада као муња, севне електрицитетом набијен живац сећања, погоди свој призор и разбуди га из дремежа. Тада се овај раствара, напиње изгужвану покожицу крила, откачиње се од таванице, лепрша по дворани и дуго игра у лѣту, обасјан у сноп сабраном светлошћу живца који га је пробудио.

ПЛУЋА

Плућа су јоргани од ружичасте свиле натопљени крвавом слузи из утробе жртвеног овна.

Предвојена скалпелом на танке листове, она под микроскопом откривају зелене пејзаже раног лета: ситну траву посуту тратинчицама, једро лишће тек прецветалих липа и багрема, светлост сунца омазану као мед око сваког зрна хлорофила.

Над овом тишином самоиспуњене флоре, диже се озонска измаглица: плућа се пуше и моришу као тек узварено млеко.

УСТА-РОДНИЦА

Уста сазнају себе тек у другим устима, у пољупцу.

Набубрела, испуњена тамом и свилено скли-ска, постају утерус – суд у коме се у магновењу ствара ново живо тело. И већ се креће, дише, тесно му је.

То је зубато и сочно тело младе љубави, пуно светлаца и снаге, кратковеко, јер љубавници ће га растргнути чим се откину један од другога.

СУНЧАЊЕ

Сунчева светлост је огромно брдо што се наваљује целим својим дифузним теретом. Лагано, с нежношћу и са упорном намером, светлост улази у пружено тело, освајајући ћелију по ћелију.

Светлост почиње да тече, да се прелива с краја на крај тела, све док га не испуни цело. Онда пропева, гласно.

ОДМОР

Тело као растресити јастук бачено на постељу. Чула покушавају да навуку непрозирне завесе. Спустивши крила, мисли се приземљују, збуњено ћућоре и почињу да се вуку, безмало на стомацима. Најзад у прилици да буду саслушани, трнци умора оглашавају се као јутарњи певци, будећи један другога.

Одозго неко наваљује врућу мирисну лепињу и њена хранљива тежина полако прелази у удове.

У ВУНИ

Сасвим мека, кудрава и бела, вуна се зако-
врће до далека. Куља у увојцима на све стране и
ваља се, смирена и светла. Пловим кроз њу,
чист, тихо лебдећи и без покрета. Таласам се и
преврћем овијен мекотом вуне која ме лиже и
благо се лепи свуда по мени.

ПОДЛЕГАЊЕ СНУ

Ћелије мозга спуштају се споро-преспоро у густу масу сна која скоро боли од миља, која делује као чежња.

Сасвим полако, застајкујући, напола огрезле, свака засебно, умачу се у размекшан сан и он се безгласно склапа над њима.

Сан још неко време подрхтава као прозрачни пудинг у чинији.

СПАВАЊЕ

Без надзора главе, у топлом кревету, кожа отвара своје поре као прозоре и тело се кроз њих пуши и испарава у настојању да слободно комуницира са околином. Унутарњи органи дижу главе и гледају у неко своје небо. Ободрени надом, почињу снажно да пулсирају: то тело вредно прави своју крв и себе.

СНОВИ

Стижу тајне поруке, искачу из таме као антилопе од дуваног стакла. Пуне унутарње светлости, млаке, лижу мозак својим узбудљивим упорним језиком: лаки електрични таласи, миље.

Слепи его креће да их обујми, задржи у своје силовитом наручју, али оне већ при слутњи додира закликћу лолински и расплину се.

За собом су оставиле трагове: љескаве барице узбибаног светла на поду.

СЕЋАЊЕ

Шарени свилени шал, давно прострт на мартовску ливаду. Прво ону праву, са руглом отпадака и тек пробуђеним инсектима пуним насртљивости, потом њен улепшани цртеж утиснут у ћелије памћења.

Ту, под хранљивим небом лобање, кроз шал се пробило цвеће, цвеће из земље помешано са цвећем од свиле, проникле су влати траве, сабљасте и болно зелене, он сам је отежао, зазлатио се. Свако призивање под светлосни сноп пажње облаже га новим златним листовима.

Тако се с временом претвара у раскошан споменик, један од многих у густо насељеном пантеону кортекса.

ГЛАД

Враћен у стадиј протоплазме, организам вибрира у еластичној опни. Издужује се сад у једном, сад у другом правцу, истеже до крајњих граница... Дуго маше пипцима по празнини.

Стерилна равнодушност околине равна је агесији, угрожава.

У самоодбрани, организам креће у потрагу за храном – препознатљивим, присним деловима себе. Ено је, храна нејасно светли разбацана у неутралном простору.

Најзад – додир. Сјај интензивне нежности. Потом релаксирано прожимање.

СПАЈАЊЕ СА ВОДОМ

Стаклена чаша воде, хладна и провидна у мојим устима, у грлу. Звоне дуж тела кристални гутљаји и утишавају се у дубокој тами стомака.

Накострешене и изљуспане ћелије, изненада обливане, брчкају се уз поцикивање. Њихова наново стечена набрекла и склиска глаткост – знак да се тело још једном спојило са родним крилом мора и течним драгањем утеруса.

СПАЈАЊЕ СА ЈАБУКОМ

Полазим ка јабуци, обрадованим оком које је у лѣту закачила, жељом коју њено црвенило ексцитира, раздраженошћу пљувачних жлезда које заплъускују слузокожу, чулавом шапом глади која се подиже у стомаку, испитивачким устрепталим вршцима прстију, дланом који се, озарен, свија око њушкасте облости, уснама што се, овлажене и набубреле, отварају, њухом који се пропиње да упије њене еманације, зубима који, оштри и тврди, продиру у свежину, нагло, слухом који цепти од громког, кроз узлазни ехо поновљеног праштања угриза.

Пипци чула укуса, меснати пупољци на језику, раздрагано се стежу и отварају у соку раздробљене јабуке.

ЉУБАВ

Дугим потезима дланова, као умиљатим ножем, скинули смо једно другоме кожу. Тако могу у мраку живци да се додирују са живцима и да један другога усхићено носе на рукама. Тако се у убрзаним таласима лимфа прелива из тела у тело.

Потпуно измешана у њеном наручју, она почињу да избацују искре... Варнице, палацање пламених језичака, најзад растућа крошња праштавог наранцастог пожара.

Из њега васкрсавамо окупани и поновно сваки на своје.

Светлуцави сигнали нежности, као котрљање росе низ стабљику.

ЉУБОМОРА

Опружен на операционом столу, без анестезије. Кроз све телесне отворе, у дупљу су уведени челични инструменти.

Љуште утробу, вршљају у мраку.

Некадашњи склад органа који задовољно функционишу у благом сјају сопствене светлости, расточен је у црну клокотаву пулпу.

САМОЋА

Пошто су пререзане животодавне нити које га везују с другим људима, у телу се полако рапшчињава и његов унутарњи потпорњак – скелет.

Отуд утисак да се тело размекшава у љигави сиви сутлијаш и слинаво развлачи по ћошкови-ма празне собе. Безоблична слуз, све више налик течности, почиње да добија облик суда у коме се налази.

С времена на време диже се тишина попут огромног вала бесног мора и бучно удара тупе рецепторе исплутале на површину.

СРАМОТА

Мокар блатњав реп ландара по голим нога-
ма. Киша сипи. Тело стиснуто око себе као пуж:
зуби глођу стомак монотано, као жвакаћу гуму.
Потреба за још јачим затварањем.

ЗАВИСТ

Наслућена негде иза границе видног поља, велика дивља гуска лучи тамнозелену жуч у таласима. Ношени ваздушним струјањем, таласи допиру бочно, нешто разређени и без великог инсистирања.

Изразита одбојност тела. Покушава да се пред њима затвори, да их мимоиђе смањивањем своје запремине. Ипак се убацују, кроз кожу можда, растворени у ваздуху који удишем.

Присуство зависти запажа се нарочито у гласу: осушен, распукнут, и сав некако у цик-цак, он ме издаје особи којој завидим. Из дехидриране фактуре мога гласа, обоје непогрешиво закључујемо како ме је завист савладала.

ВОЉА

Вредност архитектонског, са елементима примерене монументалности. Надмоћан простор претот од ситних облика: склиских пуноглаваца, масних жлезда, жустрих вируса. Хладно светлуцање вертикалног челика, блиставо чисти стаклени зидови. Врх који пробада небо. У близини дусање је веома отежано.

СТРАХ

Страх је оклагијом развукао тело у танку кору. Кора је од неодређеног метала, када се лизне има галванизирани укус бакра.

Страх гужва метал у порозну лопту сличну онима које деца праве од станиола. У средишту, лопта је обложена влажном и топлим слузокожом. У мраку слузокоже пропињу се и урлају кола – брзина је мала, а неко превише притиска гас. Шлајфују, окрећу се око себе, брекћу и ударају о слузокожу пуну преосетљивих живаца. Живци се тресу као ужарени конопци, пробадају мозак, дрмају га као велико звоно. Мозак звони као саборна црква.

Идућег трена тело се кали у тешку гвоздену куглу, сагоревајући притом у нископроцентну примесу нечистоће све што је у њему било топло и меко – слуз, живце, мозак.

МРЖЊА

Пуца љуштура бола и мржња се разраста на челу као гвоздени храст накићен зарђалим шиљцима.

Снага проистиче из убеђења да ће јој разодевена и детиње рањива жртва, непогрешиво диригована њеним електричним импулсима, допловити у разјапљену гвоздену крошњу. Својим шиљатим шкргутавим зубима мржња ће жртву раскидати, иситнити и сажвакати, потом гурнути у дебло да је свари и исише јој храњиве сокове.

Ово жељено сједињавање треба да затвори омађијани круг: мржња се и разгранала из подземног самопрепознавања субјекта у непријатељском објекту.

БЕС

Усијан метак погоди тело и од средине га једе. Гоји се, прождире и расте, тело копни и нестаје, у њега се претвара, бес га зачас до коже поједе, испуни до танке саме површине, затегне и кожа прсне и сроза се, бес стоји го и усијан, шишти.

ОСВЕТА

Џиновском гвозденом шапом разбијам жртви главу. Масне капљице раздрузганог мозга прскају ми у лице. Прво површна нелагодност због испрљане одеће, затим мука од уздрхталих млаких комадића који су ми заскочили усне.

Полако се материјализује ужас превелике интимности: таквом неподношљивом пољупцу нисам се надао.

Раскомадана попут вруће погаче и распрострта свуда унаоколо, жртва победоносно излаже крвави рељеф своје нутрине. Утерује ме у стид и у повраћање и увлачи дубоко пода се.

СТИД

Тело заштићено у тродимензионалном ниму-бусу од руменог желатина. Најгушћи у средишту, разређен по ивицама, журно се затвара у себе пред пројектилама који га рађавају. Облаже их својим излучевинама – сузама, оне коагулишу и седефним наслагама заобљују храпаве ивице повредиоца.

Стид има једва приметан пријатан мирис и жиличасти бусени његовог корења трепере и прехрањују се у венама и артеријама тела.

ОПТИМИЗАМ

Чвор големих конопаца електрицитета, месин-
гана грудва опруга, грми и фркће, ходи, долази!

Ја, ветровит чопор на триста поводаца, ра-
њавог врата затежем.

РАДОСТ

Дуги наранџасти троугли стреласто устремљени ка жутом. Навиру црвени мехури, расту, пуцају и кикоћу се... Жуто одозго трепће, игра и поцикује неомеђено.

ЖАЛОСТ

Тело као креветски чаршав потопљено у каду испуњену сузама. Многбројне чворновате црне руке снажно га гужвају и муљају. Под притиском се полако рашчињава као јако расквашена хартија.

На крају у кади – леденим белим длановима Космоса, само житка безбојна каша.

С времена на време клокотне потмулим јецајем.

КОНЦЕНТРАЦИЈА

Мозак зашиљен у високу пирамиду. На врху молекули збијени до крајњих граница, само што се не погуше.

Танки хиперосетљиви шиљак додирује проблеме постројене као личинке.

Проналазак решења – заслепљујућа бура електричног пражњења. Као да се види на хиљаде светлосних година унаоколо.

РАДОСТ СТВАРАЊА

Жилетастим канцама гребе по свиленој опни у коју је умотано срце. Цепа је, танку и прозирну, и срце – јарко црвени мишић, еластично месо лепљиво од крви – пробија, буја, расте у свим правцима. Хтелo би да исцури из себе, да се распукне.

ДИСАЊЕ

Целокупна површина плућних мехурића-алвеола у којима се крв и ваздух непосредно додирују износи код човека од шездесет до сто двадесет квадратних метара.

Том великом заставом од најфиније свиле човек маше целог живота.

РЕЧИ

Струјањем ваздуха у грлу и усној дупљи, резонанцом гласних жица коју оно изазива и покретима усана и језика који струјање регулишу, обликују се речи. Оне куљају једна за другом као крдо пуштено из тора на испашу и у тренутку додира са спољним сместа ишчезавају. Преживи тек понека, прихваћена туђим телом као храњивом влагом, и бокори се засејана у топлу леју сиве мождане масе. Микрофилмована у осетљивом неурону и безбедно похрањена међу милионима других регистрованих информација, траје. Повремено, потакнута сплетом међудејстава која су ван њене контроле, блесне као варница и, вртећи танким златним репићем, изврца на светлост свеснога.

СМЕЈАЊЕ

Кроз летњи пејзаж развлачи се наш смех у облику великих јарко црвених крпа. Завлачи се у траву, качи о жбуње и лепрша као подерани барјак. Лежимо под том великом заставом.

НЕСТАЈАЊЕ

Кроз изненадни отвор, тело само себе избацује у млазевима. Страх да ће се, ако овако настави, исповраћати цело, као кад се испара цемпер.

ЛИМУН

Лимун – то су етарска уља и природни воскови, на шта би се његов мирис и масна кожа листова могли растворити. Из центра свога унутра белог стабла, лимун у концентричним круговима емитује радост. Чињеница да овог часа чула с неуобичајеном жестином примају и репродукују његову поруку, унапред озарује цело поподне.

АЛТ

Алт винут у мрак и висине далеке-предалеке које осветљава својом инфузоријском светлошћу. Враћа се опасан алуминијумским ланцем, с гомилом црвених парадајза који се по небу, свуд око њега, котрљају. Витла пред очима као дебели конопац електричне струје и пада на нас у млазевима као пљусак густе топле крви у којој се давимо с уживањем.

УЗАЛУДНА СНАГА

У телу је интензивно присуство снаге која нема шта да учини: у налетима се разбија о унутарњу страну коже. Под притиском повремено долази до варничења и снага саму себе спаљује. Дуги усијани крик сукне у небо и нестане.

НОЋ

Ноћ.

По страни, близу хоризонта, фијуче време као лебдећа бела запенушана река. Подсећа на Млечни пут обogaћен у интензитету, густини, разносмерној покретљивости која производи вртлоге, звуку.

На своме крају, у тишини, стојим усправно, неприродно висок. Пред велелепним приказом који ми се у даљини указао, немам осећај инфериорности, више утисак усамљености, изложености. И хладноће: стресам се од белих капљица.

РАДНИ ДАН

ЛИПА

кућа нам је на врху брега
кућа затрпана зрелим јабукама
отац-брег пред кућом седи
и седу браду пребира
из браде му падају звезде
кокошке звезде кљуцају
кокошке нам дукате носе
мајка клечи међу хлебовима
мајка музе краве у корито
деца моја у млеку се мију
деца моја све јариће јашу
браћа моја траву покосила
браћа моја стоку дојавила
браћа моја на крову играју
певају им жељне верне љубе
сестре моје ткају ћилимове
ћилимима кућу окитиле
ћилимима ливаде застиру
да на меком љубе своје драге
липа нам је дворе наткрилила
шапутавим цветом обавила
понела нас – мирисна галија
попут неба а наспрам Месеца

испод липе седим на клупи
и чекам последњи ноћни аутобус
поливачи у наранџастим униформама
перу улице шмрковима и псују

БУДИЛНИК РАДИО ТУШ ТЕЛЕФОН

будилник радио туш телефон
лифт кола лифт дактилографи
папири телефон договор
папири лифт семафори

биоскоп кола лифт телефон
новине Уганда Кина Америка
мирис кафе цигарета телефон
румене пруге у шари далеког запада

иза завесе светлости телевизија
телевизија буџет делегација
бомба у Бејруту наоблака
Ескимима далеког севера

кнез Пшибислав храбар пре триста година
кауч на расклапање шуштање чаршава
ефикасан љубавни загрљај мутав
сан пун разиграних Масајаца

РАДНИ ДАН

Радомиру Рељићу

улећем у канцеларију на белом чаршаву
имам велика крила од хартије
слећем пажљиво на свој писаћи сто
секретарица је изишла на кратко
и оставила главу на телепринтеру
свеже офарбану и нафризирану
глава ме дочекује с љубазним осмехом
по словима цури црвена крв
из Црвеног мора партнери се распитују
звук је изнервиран али радознао
за суседним столом колега
седи на дну кафене шољице
буљи у новине и расејано
шљапка стопалом по танком соцу
око себе на високим глатким зидовима
има уцртану црну судбину –
шифроване прецизне мапе нашег света
вадим из цепа у папир умотану ужину
једем журно док се не охлади
телефон – званична посета Прометеја
треба масовно изићи на улице

САСТАНАК

као кокошке по дрвећу
раколимо и крештимо на столицама

председавајући жељан ефикасности
пушта на нос плаве пламенове

тачка по тачка скида се с дневног реда
и баца по столовима

људи крадом напуштају своја тела
и одлазе на Корзику на Исланд на Авалу

кроз прозоре улећу и излећу
аутобуси градског саобраћаја и врапци

гасови из ауспуха и гованца
шкропе нас по главама

у прави час послужитељка довлачи црево
и полива нас млазевима крепке кафе

РЕКЛАМА

скаче ми изненада на рамена
из заседе
удара ме мачем пљоштимице
видим звезде

видим своју јасну намеру

срећно усмерен светлим путоказом
спремно крећем
да извршим заповест

РОБНА КУЋА

цемпери теписи спаваћице
завесе у набубрелим ролнама
напор покретних степеница
линије купаца без лица

отечене шаке муштерија
рибе наплављене у баре
гужвају додирују пипају
без сврхе и јасне намере

врели ваздух у таласима
удара из пода и зидова
раскопчан потрошач кружи
обневидео по спратовима

бдије из углова око камере
невидљиво а свевидеће строго
призор иконописан на екранима
умножава се контролисан многоструко

купци – шума која је проходила
раздражени разнородним прохтевима
тапкају од рафа до полице
у ритуалним круговима

ЗВУЧНА СУБОТА

суседи до кујне усисавају прашину
апарат зуји као млазна турбина
изнад се туширају
а испод туку
закључани у звонкој катедрали купатила

негде укосо несигурно покушава клавир
доле у низини јаук претучених тепиха
са стране кашаљ бронхијална хрипања
одасвуд пророчански хор телевизора

у вечном напору лифт-Сизиф се спотиче
и штуца на свим спратовима редом
миш који зна шта хоће бије битку с гредом
у плафону
немушта мушкатла тихо тера цвет
на балкону

ОТВАРАЊЕ ИЗЛОЖБЕ

комаде своје танко нарезане цигерице
сликар је растегао до финоће платна

разапео на рамове обрубдио лајснама
још од јутрос суше се на зидовима галерије

чистачица је обрисала флеке с мермерног пода
долазе буљуци званица у ексцентричним
оделитема

пију разводњене наранџасте сокове
одмеравају се оговарају и пуше

галерија је препуна авиона од хартије

уздрхтали сликар у вансебици
разапиње своје живце од зида до зида

балансира на полуделој жици и с висине
пиша гостима у чаше

КАД ПЕСНИК ПЕВА

прелистава модерне француске журнале
претура по полицама антикварница
тражи алхемијске средњовековне формуле
чита Библију и скупља
пригодне латинске пословице
ослања се на речник синонима
трага у својим списковима рима
копа да нађе злато метафоре
проба да васкрсне умрли језик
којим нико жив више не говори
ишчитава што су написали неписмени
народи уз ватру у брдима
проба да сажме свет
у две-три магичне строфе
гледа како се то ради у племену
хтео би и сам да понови ствар

пресећа се својих некадашњих љубави
упиње се да их давне преприча
– неке искре запаљеног тела и зноја
претаче у немуште комадиће реченица
на страним језицима које не познају
превише ни он ни његови читаоци
(њих ће ионако бити сасвим мало)
припремио је већ и тумачење
своје још ненаписане песме
која и ако се из свих тих натезања роди
неће ништа нарочито изменити
ни прошлост ни будућност
ни кишу неће спречити да пада кад јој се пада
некмоли његову кћер да се 'вата с ким јој се 'вата

има већ болове у крстима
и стражњица му је добро утрнула
врти се на столици копа ноктима перут
риља по носу и замишљено прави куглице
испио је лонац кафе
и празни већ друго пакло
покушава и са вињаком
али песма не долази
само неке невеште линије на хартији
неке кљакаве мачке и куси зечеви
као кад је био мали

ПЕСНИК И НАРОД

народ су довели аутобусом
песник је стигао колима

песник и народ стоје лицем у лице
и гледају се разочарано

народ тупо зева и маше за мувама
песник је збуњени чика у изгужваним
панталонама

песник кашље у микрофон
и мрси неуверљиве стихове

никад му нису били јаднији ни празнији –
његови сонети не одлећу народу у уши
него цуре низ жицу као танки испљувци

песник покушава да дигне глас и проспе
поезију
стихови му падају по реверима и ципелама
сав се већ заговнао у лирику

шта овај сере – пита народ нестрпљиво

и радо би кући да чита новине и гледа
телевизију
јер мисли да се у њима дешава живот

песник има преку потребу да се истушира
али су организатори рекли мора бар пола сата

НОЋНИ ВАШАР ИСПОД ЗЕМЉЕ

целог дана су писали о Прометеју
Орфеју и индијским митовима
сад могу мало да запсују
и виде где ће у будућим антологијама

мучили се са перфекцијом исказа
тумарали од знака до херменеутике
проверавали хоће л' да функционишу
на брзака приучене теорије

има и штошта на папиру
прекуцано и сасвим згодно
сад ваља изићи на пијацу
и пласирати повољно

грли се презир с осмехом
утаначују стране водеће
да ли ме он то ставља у уџбеник
или ми ногу подмеће

до десет све је напето
ко ће где сести и хоће ли
у поноћ већ се певају
горштакчи народни напеви

ко је дошао дошао
за данас то ти је што ти је
куд зна докле ће доспети
ко се са прâвим опије

келнери зналци прилика
жмире на грљења скептично
чим се потуку песници
звоне милицијској станици

АЕРОДРОМИ АЕРОДРОМИ

светски аеродроми блиставе тачке
маса људи долетелих с небеса
жустро енергично с осмехом
за дугим ногама стјуардеса

високи простори никл челици
функционална елеганција
стакло чистоћа склад и светлости
у лепом лицу цивилизација

док иза дебелих зидова времена
Икар и Леонардо петљају с птицама и воском
целокупне Грчке и Италије
облећу земљу с досадом

ХРАМ

намучене стјуардесе насмешене свештенице
разносе храну по небесима
кусају анђели подгрејане бифтеке
с бадемом у светлуцавим фолијама
мада везани сигурносним појасима
посрћу
пљуска на бутине кафа
млака
између гргуравог душека од овцастих облака
и Сунца – на скок усредсређене звери
огрнуте својом кожом
крвавом
бог – капетан ваздухоплова
изводи слалом

ЧУДО У РИЈУ

Рио Рио
плаве дојке и фалуси
заривени у море и небо

и не престају нежности насртаја
ни умиљата усхићеност давања

јесте има румених бисера
и велова од беле пене
златног песка
слатког воћа
белих кућа
врелог сунца

али опет
који је то величанствени коитус
ево како траје вековима

SELF-SERVICE

Менхетн на послужавнику Атлантика
улице исцртане полицијским сиренама
на високим спратовима
у касетама
људи
озрачени телевизијом
преко мрака
дотичу се у стрепњи телефонима

ВЕНЕЦИЈА

давно се разишли
потомци мужеви и љубавници
вођени тајним ходницима времена

наредила је да се с двора изнесе намештај
рађен руком најбољих мајстора

окружена њиме
одевена у атласне хаљине
седи хиљадугодишња лепотица
у наслоњачи на живом песку

сјај аквамарина у њеним очима
веже је за море и небо

ПОВРАТАК

када се вратиш
одебљао и онемоћао
видећеш

сасвим случајно
у твоме одсуству
и да нико није приметио
спаљена је твоја слика
лутка од сламе

мирис нагорелог меса
однекуд се прикрадао
неопажено
када се вратиш
неко ће те случајно таћи
и твоје тело од пепела
расуће се

ШКОЛА ЖИВОТА

*живої̄ је оно сїрашно
што нам долази злаве*

КАКО СЕ ТРЕБА РОДИТИ

изаберите родитеље добре –
мајку која уме да прави пишингере
и оца који неће умрети пре времена
само зато да би вас траумирао

обезбедите себи старијег брата
и обавезно млађу сестру
– тако ћете бити с оба краја ушушкани

међу свим здравим дуговечним мушкарцима
и свим прâвим мајсторицама за пишингере
одаберите такве који ће једно другоме
смрсити најмање конаца
учинити најмање прељубе

заљубите их једно у друго
искићеним таксијем пошаљите на
регистрацију

пустите их нека вам одмах роде брата
а после две-три године одмора
када се уверите да се ипак неће разводити

најбоље по повратку са летовања
на којем су се снабдели калцијем
фосфором протеинима и витаминима
дозволите им нека вас зачну
изведу из предегзистенцијалне зебње
у зрело лето – средином августа

тако ћете имати велике шансе
да се родите као мајско дете

КАКО ТРЕБА РАЂАТИ

ту нема да се 'оће
и нема да се неће

кад се још
чукун
чукун
чукун
деда ваш
намерио на
чукун
чукун
чукун
бабу вашу
почело је да се креће

и још раније и давније и тавније

било је вруће море
и у њему беланце
и од тад поред све невоље
живот би напоље напоље
из мрака

у светлост

и никакве пилуле ни контрацептивни апарати
не могу помодрелој беби на пут у живот стати

она се још у оној
чукун чукун чукун и тако даље баби
и у зубима
и очима

и рукама
и коси
и слабинама
и ногама
и кожи
и језику
и костима
оног чукун и тако даље деде

и у беланцету
на усни топлог мора
спремала на пут до свог прозора

радовала се још у Сунцу
и бацакала ножицама непостојећим и кривим
непогрешиво слутећи својих пет самосталних
минута

у којима ће
да забрља
да засвињи
да се дере
да ждере
да пали
да жари
да куња
да луња
да пооре и покоље

знајући како мора и мора добити шансу
да ближњем и себи учини милион зала
од среће је још тамо у Сунцу лумповала

и зато док вам нека будалина
пише смушене љубавне сонете
и док вас спадала на улици очима лижу
док у врелој ноћи на Месец уздишете
треба да разумете
те вам је ујдурме сместило
оно упорно ко скот дете

шта оно хаје
што ћете бити ко јаје
што ће вас болети груди
и искочити вам слив Амазона – плаве вене
– оно би да крене

бљујте ви до миле воље
– оно хоће напоље

живите о слаткој води
– и опет ће да се роди

брига њега боли
да л' га мама воли

чаршав згужван
жена бунца
– на свет стиже
нов син Сунца

КАКО СЕ ТРЕБА УБИТИ

окупајте се и обуците чисто рубље
попијте своју последњу кафу
попушите своју најмилију цигару
телефонирајте пријатељима –
реците им нек дођу што пре
јер могу видети нешто невиђено

попните се на кров свога солитера
који сте правовремено одабрали зато
што је довољно висок
и има терасе недовољно избочене
одаберите страну под којом нема
дрвећа, бара, постељине што се сунча,
ни издајнички меке траве

пазите да асфалт буде гладак
и довољно чврст

отпевајте наглас неку веселу песму

потом једноставно испружите леву ногу
па за њом десну

КАКО СВИТИ ПОРОДИЧНО ГНЕЗДО

мог су тату
стрељали у рату

моје сестре
леже украј цесте

мог су брату
сикиром по врату

моја мама
убила се сама

мене су ме
згробили сред шуме

БЕОГРАД, ЉУБАВЉУ

*да ли уме да мисли
овај љубавник од града
што као вруће срце
цвети из унезвереног мрака*

сви који су дошли
у подераним ципелама и цвећу
и који су дошли
са болесним оком
и прегорелим мислима
и који долазе окићени надом
по млечном путу рођења и неба
и доћи ће авионом и пренатрпанним возовима
доласка

не говоре о Београду
који се не види од људи
тај ружни тај људски замазани град
са ордењем љубави
и главама Београђана што лете као дечји
змајеви

по небу
на ветру
и мислима које се суше
у влажним задњим двориштима
и јорганцијама који још увек не одумиру
јер се овде љубав воли
а огрев не појефтињује
и пекарама све многобројнијим
јер хлебови и буреци и јогурти
овде се воле
и студентима којих је све више и више
јер студенти и студенткиње
овде се воле
са мачкама што завијају по поноћи

и цвећем Цветног трга
замрзлог водоскока
и најлепшим девојкама на свету
недељом преподне на Калемегдану
тој великој сенари штенари и цвећари
зеленој сукњи на ситне цветове
и војницима који своја ненаоружана срца
изводе у шетњу недељом
и четвртком после подне по Београду
насмешите се девојке лепе
и купајте се само у Сави
јер она је права Београђанка
мало прљава и опасна докле сме

Њу Делхи, 1961

СИНОЋ

јутро је а вече
као комађе
нежности
провлачим кроз прсте

на усни пољупцима озвучене тачке
још брује кад се дирну благо

на кожи још горе ватрице
и светлости – твоји додири
и тело у мраку под одећом
на ноћни аеродром личи

ЉУБАВИ МОЈА

љубави моја
ти што си крај мене у постељи
нека је славно тело твоје
и нека буде воља твоја
и нека буде царство твоје
у мени

хлеб наш љубавни узми данас
и опрости ми несавршености моје
као што ја теби твоје опраштам

и не допусти ми да се избавим
од лукаве и гладне мреже
у коју ме сплете крв моја
као што тебе ја не испуштам
у искушења ван ове собе
у слободишта ван ове смрти
амин

ПРИЈАТЕЉСТВО

чудна птица милуница
испод крила обавила
нежним перјем утопила
неке људе неке жене
слади мале успомене
и скакућу речи меке
на осмехе
све је трајно утуткано
време за чај у пет сати
пола реци пола знамо
зрело воће отежало
мир полутон тихи клици
руке су на кључу златном
у сну леже копљаници

КАД АМРИТА ТЕЛЕФОНИРА

разбацује косу по ходнику
мачеће репове у свим правцима
глас и смех јој скачу по столици
од зида до плафона преко вазе и тепиха
очи обрубљене радошћу, пчеле,
ноге и руке шестари, беле,
појављују се чак у собама

у купатилу у мраку гргољ у пролетњим водама
на тераси фикус покреће зелене језике
цео стан трепери од сунца и иглица
и комшије код лифта прислушкују с осмехом

ЛАЛА

у договору са земљом
још од јесенас узгајам лалу

ово високо копље
што наранџастим врхом пара небо
тренутно најлепша тачка
у априлски умиљатом пределу
крило се у мраку
у простој луковици
умотаној у старе новине
у ладици стола

спуштајући је у прави час
у моћне дланове земље
у неверици почех лепу игру

збивања су била бурна и величанствена
размене енергија прецизне и сложене
и требало је много заслепљене снаге
да се устреми поносити цвет

моје саучествовање – повремене помисли
на збивања тајна
озарене радошћу –
враћа ми се сада вишеструко умножено

ево моје лале – заточнице вечности
шепури се пред светом и гледа ме у очи

ПОМРАЧЕЊЕ

ЗУЈНА ЗОЈКА

ти си златна
хладна
гладна
ћутна будна шапутава
преголема
разблужена сита врела
ти си гола изваљена
на Ничему – тврдој стери

Шша је Земља Зојки

под сисом је твојом младеж
мрва – зрнце што ти смета
тај младежић у твом зноју
то ми зовемо планета

Шша сам ја Земљи

и то Ништа – смеђа тачка
за мене је преголемо

не могу га опасати
не могу га упознати
док живим
не могу га обделати
не могу га усвојити
за дана
свога
не могу га оплевити
нит га могу надвладати

до мрака
свога
само могу настрадати
само могу опевати
у ноћи
само могу нађубрити
у смрти својој
тај твој младеж зујна Зојка
вечита

Зојка саму себе рађа

камење у твоје телу
харфа црева
језик немир
црна плућа
суров север
у желуцу вреле масе –
предебела вечна Зојка
облапорна таласа се

Зојка ужива

милујеш се пипаш зеваш
па се теглиш запевушиш
и смејеш се палац сишеш
под пазухом ти се њушиш
пева црево језик цокће
зуби шкрипе
жиле трепте
пулсирају црне јетре
једра црне галије
крв ти кола по плавети
Зојка зујна Зојка Зојка
моја матеро
само каткад зној твој допре
до мене
воњ сурови до ноздрва
ја се престравим

дрхтим

и не могу да дочујем
ни да разумем
како куца срце твоје
непојмљиво
твоје Зојка – срце Света

1971.

СУТОН

пиле је на столу

узели смо ножеве
узели смо виљушке
опрали руке
и попили вино

ти си му одсекао главу
ја сам обрисала крв
једноставна ноћ падала је са неба

својим мастилом замрљаним рукама
принели смо комаде птице устима
латице јасмина просуте по дамасту
венуле су између порцелана

ноћ је ломила кљун о наше прозоре
једна свећа запалила ми је косу
чаша вина просула се по твојој кошуљи

у углу пуцкета орман
у врту бујају багреми

Њу Делхи, 1962

ЧОВЕЧУЉЦИ

у орману
на најнижој полици
стоји платно замотано у трубу

из платна излазе човечуљци
у непрекидним непрегледним редовима

ваздух је већ пун
њихове цике и млатарања

несигурно се међу њима крећемо
као бродови на хистеричном океану

пљујемо их из хране
чистимо из ушију
и са смешком затварамо очи
да их не утруне

док једно другоме требимо
осмехе од човечуљака
у нас се усељава страх

нећемо ли се већ о поноћи
пробудити и сами уситњени

Београд, 1965

КОМОРНА ГЛАЗБИЦА

бронзани Буда тибетански
и католичка Госпа с Исусом од обојеног дрвета
и Богородица православна у седефу
и Квецлкоатл од теракоте преколумбовски
и кинески Дух кухиње на хартији од риже
и хиндуистички Ганеш слоноглави
и маконда из Нигерије у тиковини
и Херакло хеленски и Ра египатски
на геми и на разгледници
и ја
шапућемо молитве у мојој дневној соби

у име полуделих племена иза прозора
што у буци и бесу истребљују се
сасвим иста само мало другачија

Београд, 1993

ШТА САЊАЈУ А ШТА НАМ СЕ ДОГАЂА

све нам наше старци прорајташе

док нисмо пазили
за тренутак кобни

можда кад смо оно мисао светлу
повели да прошета међу звездама

кад нам је поглед старатељ
са њих
на далеке а драге пријатеље полазио

или док смо наду слушали како се
заобљује и дозрева у спокоју
касних косова на обронку

не знамо али остаротине наше
разуздане уграбише прилику

боцу са духом злим стуцали су лудаци у авану
и аваном поразбијали прозоре
кроз стакла разбита исули перје из јастука
и пекмезом нам замазали слике
а брашном и бибером се испосипали по глави
и зејтином исполивали најбоље перзијанере
и испишкили се с муком у вазу од мајсена
и све се још дало и могло спасти
да хунцути не принеше запаљено кандило
својим жутим и злим хартијама
у које замотаваху и одмотаваху снове
као што се јабуке спремају за зиму

е тад је плануло
и клавир и завесе
и деца и књиге

и сада на врелом згаришту
онога што било нам је дом
у диму и сумпору међ оцаима уздрупченим
зли дух скаче по угљенисаним укућанима
и кези се и режи

а старци од пљувачке граде флашице
марљиво мрављиво нам их нуткају

у то нам је духа намамити
уловити
сабит
и зачепит

1993.

ПРЕТПРАЗНИЧКО ВЕЧЕ

(28. XI 92.)

сарма није за песму
али борави у шерпењи
турског ропства лепа последица
пуни кућу милим духовима

само што кућа више није кућа –
не стоји на земљи него у ваздуху
бели кавез међу кавезима
у кавезе чаме белке зверке

и плове милодуси насмешени
развлаче благовести светлости
нуде нам празник на пруженим рукама
као да држе голог Исусића –
ружогузо чедо дјеве Марије
којем Јосиф не бејаше родитељ
а то ваљало се замумуљити
у дугу причу високу и важну

празник је празник земље које нема
а Исус дете пачије-свачије
и између нове и старе преваре
тиска се процесија црних невера
кљују на моје затворене прозоре
као кад орлови зороастрејски кидају
на кули тишине изложеног Парса

свет је од нас окренуо своје добро лице
и бечи нам се оним најстрашнијим
сами себе сводимо на крпе
и хрпе крпа мрак у себе трпа

хуље нам и зликовци дечијих лица
продају свилу од испуштених душа

ја такве хаљине носити нећу –
затварам се са својом врућом бранитељком
грлим и љубим невин мирис сарме
пламичак радости у смрачењу ума

АЛЕ И БАУЦИ

откад знам за себе
били су Свети Дваесдевети
Свети Први мај
Седми јули и Нова година

тада се славило путовало у свет
пекло месило пристављало и замотавало
и одрађивали се и спајали дани
нерадни с данима полурадним
у пијанству прасождерских ритуала

а са Богом Господом виђали су се
чудаци и сујеверне бабе

ал' ево их опет на велика врата

ступају Исус Марија Никола
Ђурђиц Ђорђе Јосиф Димитрије
Сава Илија Мрата Јован

нема више диференцијација Це Ка заживети
класици марксизма лењински принципи
самоуправљање и несврстани

сада само воскресе и ваистину воскресе
и роди се и ваистину се роди
и срећна слава домаћине и чесница
положајник кољиво посековање
услишење огњиште огрешење
а Лука Тома Козма и Дамјан
Петка Врачи Вериге Василије
Трифун Матеј Јеремија и другови

пењу се на кућне зидове
и пале кандила и свеће

и крштавају се окаснели некрсти
матори у гаћама у сеоским барама
и освећују билијарнице и залагаонице
примају Светог Духа и милост и заштиту

Божју

који се опет – као вечан – домогао великог Б

уистину познанство нам површно и скорашње
јер шмекамо се тек једанаест векова

а наши стари – вешци и авети
але аждаје Дабог и букваци

Вук Манити Вук Демонски и цикавац
вештице виле дрекавци и змајеви
и Ђаво по предању Божји побратим
Ђорава Анђелија Ђоса чума ветровњак
сркача Балачко Ноћило бауци
и Зорило Једогоња караконцуле
кучибаба ламња мора и мрачник
немани суђенице Перун и плакавац

кезе нам се и смеју из огледала

воде наше врзино коло

непогрешиво
у чвор неразвез сапињу
црни Танатос са црвеним Еросом

1993.

БАЛАДА О ОГЊИШТУ

грешници су се исповедали на огњишту
и зајам давао узимао и враћао
стари људи умирали на њему
труднице као нечисте не смеху га дотаћи
деца се први пут на огњишту купала
невеста трипут огњиште обилазила
љубила га пре но младожењу
боравиште предака беше нам огњиште
ватру смо гасили тек кад смрт униђе
још нам се по глави дими огњиште
с огњишта пламса у гласу и руци
десници несрећници убици осветници
на друге па на се подигнутој
док лева пипа топли радијатор

1993.

ПЕСМА О КЋЕРИ И ЗАСТАВИ

моја паметна и лепа кћер
сва од светлости и очију очију
она што говори енглески и француски
а учила је и клавир и балетске вештине
среће у војном блоку новобеоградском
изгажену у блатне красте обраслу
заставу земље у којој се родила
наш барјак истицан за велике празнике
што лепршао је кроз све њене читанке

и пере ране умирућој застави
белим ручицама у много вода
и чисту је и брижно исавијану
полаже међу свиле и свечарске столњаке

не напуштам ја своју земљу
моја је земља напустила мене

говори наша млада кћер
и високо подиже увређено чело
и храбро гута нерођене сузе
и купује црну карту за бели свет
и одлеће нам заувек

1992.

ЈУГОВИЋИ СА НАЈЛОН КЕСАМА

моји се Југовићи вуку планетом
позверени са коферима у рукама
и страхом што их прати као пас

поубијане краве и кокоши
и мртви синови и вртови
и запаљене постеље и сестре
и напуштени очеви и младости
штрче им из очију и суза
– зарђале жице и ексери

бебе и увенуле мајке у гостима
кличе и клањају светским цариницима
у бари мога и свог понижења

и страх им тихо тихо арлауче
да не засмета уредним домаћинима

1992.

ЂАВО У БОСНИ

глава људска има људске очи
глава људска има људске усне
глава људска има мозак људски
у ком су звезде
Свемир
вода
бехар
речи
душа
смех
и мржња признајем али зар
али како
али зар морало је
али зар довољно не беше
убити мисао непријатељу
како сте и чиме одсекли му главу
да л' справа запињала је
и крв шикљала по кошуљи његовој и вашој

у зрело доба близу шездесете
куд ће вам душа
и колика мора
бит вам Покајница

шта извукли сте из пртљага интелектуалног
усековање Јованово
ил Јудиту Јудејку и Асирца Холоферна
или из Андрића нешто ми незнано

како уживали у вештим пасовима
којом ли врстом радости

тако се осмелили
како усудили
који вам је усуд досудио
ногом унизити да ли у цокули
на ледини на трави

људску главу

моју главу
изубијану
вашу главу

1993.

СЕДАМНАЕСТ ПИТАЊА О СНАЈПЕРИСТИ

плаћају ли га по комаду
или паушално
или је однос радни већ устаљен
толико бруто а толико нето
без пензионих и социјалних давања

добија ли паре на руке
ил' као ја чека преко жиро-рачуна

како и колику утврђују цену –
у зависности од тражње и понуде
или је фиксна још од Каина

води ли уредне пословне књиге
мртви
осакаћени
полудели од страха
самоубиства
инфаркти
избезумљења
несанице
јесу ли већ штампали такве формуларе

која служба злочинског књиговодства
надгледа му пословање хладнокрвно

какво му радно време
и има ли паузу за доручак
шта покреће га
чело ниско ил' освета
ил' зарада или само
пећинска радост ловца

како спава

како изгледа он
а како послодавци

имају ли и рогове или тек
папке и копита
и колико глава на раменима
језика у раљама
и очију на челу

једе ли и ситну децу
или само лука и саламе

1993.

МОЈ СТОЛАР ЧЕТНИК

пустио је браду и радњу
искитио златним оцилима
цене подигао у небеса
па ништа не ради а добро живи
бојим се да сасвим неналик Јосифу
жари и пали суботом и недељом
јер у понедељак је мутан и мамуран
– био сам на Дрини – па пауза
– на свадби – каже
и многосмислено чкиљи
очи му још увек кржаве
а руке је добро опрао

1993.

МЕШОВИТИ ЧОВЕК

I

у мени кружи помешана крв
пола добра а пола зла
мало наша а мало њихова
и ђаволска ал' и анђеоска

моја крв убија њихову крв
и њихова крв убија моју

свуда осим под мојом кожом
у мени се њих две не могу истребити
суђено им да једна на другу насрћу
у мрачним коморама мога срца

док сам жив

II

која крв која крв
у време разума с краја миленија
погледај звезде
покажи лице вечности
путуј шетај светским селом малим
умочи прст у море
и споји се са светом

дух другости
слатка авантура
од разлика собом исто прави
која крв која крв
црна смола
катран без памети

1993.

ТРАЖИМО ПОМИЛОВАЊЕ

помилујте нас што смо сагрешили
и пре рођења Blut измешали

што су нам наше мајке и очеви
са истог Vodena различити скотови

да бисмо чистоту крви стекли
бусмо л' се сад уздуж ил' попреко секли

1993.

РЕПАТА КУВАРИЦА

ноге руке главе
очи језике носеве
уши пенисе тестисе
исте

децу пилиће
и дојенчад без млека

лешине лешине лешине
и срца

младиће и девојке лепе
ишчупане из живота и сјаја
као јагње из овце астраганске

звер гладна у људима лудима
преврће варјачом у казану
кува да се наједе

1993.

ЧУДНОВАТО ЧУДО

рамена му медвеђа
памет му је телећа

образ сличан трави
гусле му у глави

жена деца срнећа
политика сврбећа

видео-рикордер
морални му ордер

а мисао бела
без Имануела

и голфове туђе
тера својој кући

још створење има
пиштоље и зоље

и дара и воље
да грађане коље

ал' у рупу ће се врне
јер није за боље

нису њему броди
међ људ'ма да ходи

1993.

CROATS AND SERBS

Croats and Serbs
get on my nerves

певали су у цветној литији
и превртали очима хипији

нису више хипији
сад су само јапији

што не значи твојмој Срби
и мојтвој Хрвати

да се јопет неће страсно
љубити па клати

али речцу једну тврду
себи ја ћу дават

мене више никад неће
исти зајебават

то рече
па утече

1993.

НЕМАМ БЕЗЕ

треба се дружити са бакалином
да склони шећер кога нема

треба се волети са фризерком
да те ошиша са попустом

и грлити се у робној кући
да нађу шпорет по старој цени

и неког у приватној банци мораш имати
да јави кад ће банка да нестане

треба познавати крадљивца да не украде
баш твоја кола од свих испред куће

и цепароша да прескочи твоје цепове
и провалника да мимоиђе твоја врата

с министром лоповом шмекати се ваља
да добаца милион који са свог стола

и с Богом мораш неговати рилејшншип
да хлеб дâ и избави од лукаваго

и са убицама из хата и нехата држат везу
да закоче пуце када су ти близу

1993.

КОЖНА БЛУЗА

спавам сањам комисија државна
улази тражи златне зубе и паре
све треба одмах до задњег предати
за пут до јединствене наше будућности

а кад ме шушкање провалника пробуди
изгладнелог и калаузу невештог
отварам и кожу с леђа му предајем

ево ти узми брате Србине
па сашиј блузу да покријеш гузу

1993.

МАЈ

своје беле тањире
зова баца у небо
и ветар – Кинез у зеленом циркусу
врти их на прстима

Чоршановци, 1984

КРАЈПУТАШ

спалили се спалили
ал' ни налик Палаху
покорно изгорели
док петрол претакаху

1993.

НЕ ВАЉА СЕ СТАНОВАТИ
НА НОВОМ БЕОГРАДУ
(МОЖЕ ДА БИДЕ АЛ' НЕ МОРА ДА ЗНАЧИ)

праве српске главе
неће преко Саве

пређу ли на другу страну
нису сасвим на Балкану

Балкан мора бит нам судба
ко што нам је судба удба

десет с лука гибаница
то је слатка Србијица

и најлепша птица
наша је прасица

Србину је радост права
да се слави крсна слава

ал' да о Светом Тројици
цркне крава Милојици

бре говори српски бре
да те сваки разуме

плети конац
ко што ти је отац
и не спознај штогод туђе
јер ће туђе да ти уђе

1993.

ПЈЕВАЧ СА ГРАНЧИЦЕ

Љана у Лондону
Даша у Ријеци
Мита у Женеви
Мића у Паризу
Ана у Јоханесбургу
Душан у Торонту
Јасна у Харареу
Веса у Колумбу
Мара на Аљасци
Бане на Кипру
Врабац у Трсту
Мирко у Брислу
Гане у Папуи
Сава у Атини
Зоран у Минхену
Зорка у Бостону

сви су збрисали

само ја са Слобом
будала у Београду
чучим на песми
ко голуб на грани

усран

1993.

ОТАЦ ОБРАДОВ ЛЕЖИ МРТАВ

Отац Обрадов, старац осамдесетогодишњи,
распада се мртав већ недељу дана
понад своје куће у камењару.

Деветоро његових кћери и синова
и јато препелица – унучићи престрашени
расути по голој и босој Србији
надају се да је жив.

И мајка њина нада се
док по Парчићима,
сама ко звер и гладна,
разговара са мраком и псима.

И светлост њине узалудне наде
покров му је и сандук и венац
беспомоћан пред жегом и грабљивицама.

Јер нико његов не мож' веровати
како је стари Војводић самим презименом
толики непријатељ рвацке демократије
да га се мора затућ усред дана
без оптужбе, суда и закона.

1995.

ОДРЖИ ПЛАМЕН

одржи тај пламен
одржи тај пламен
храни тај пламен
одржи тај пламен
доливај уље
додај гранчице
да одржиш пламен
одржи га
гомилај што гори
да храниш пламен
да одржиш пламен
одржи тај пламен

одржи тај пламен у своме оку
одржи тај пламен
тај пламен
тај

1982.

ЖЕНА ПЛАЧЕ ПОСЛЕ РАТА

раскидали сте моју земљу
на подивљале поњавице
сакате

вуку се ко пси уличари
по свету тражећи господара
са репом међу ногама

дете сте ми моје изагнали
у равнодушни бели свет

веру у мој народ одузели
рођеног ме рода постидели
страшно

складан живот
спокој
достојанство
понос

ко да их до јуче није било
никад

само беда лаж грабеж и лешеве
рам су за моју слику

1994.

ИНТЕРВЕНЦИЈА У ЧЕМЕР И ЈАД

засади расцвалу наранцу испред постеље
пред прозоре простри море по ком сунце
пребира
обори зидове стана као странице кутије
отвори нас сасвим ка светлости наузнак
пусти небо нек плави нам се над лицима
нек га набира и исправља маестрал
и на тај наш одједном сплав
изненада на леђима мора које се сунча
и протеже – сита и одморна животиња
зови богове да нам уз вино певају
крила спретно подавијених пода се

1982.

СВЕТЛОСТ

тело твоје радост доноси ми
у постељи у снегу од памука

мириси Азије мирис Арабије

уста су ми пуна твојих уста
воће Шумадије и воће Африке

руку моју што клизи ти по прсима
по кожи по свили

прати ватра

у опни од сјаја смо
у зарном јајету

светлимо у соби и у тмини света

1985.

ТРАЈАЊЕ РУЖЕ ИСТОРИЈА НАРОДА

на Зеленом венцу купим
дугоноги ружин пупољак

код куће му поткратим дршку
и ставим га у вазу са водом

пупољак се развије у ружу
и наглас пева са стола

трећег дана ружа прецветава
и латице
једна
по
једна

падају

када пружим руку да дотакнем ружу
више од половине их полети

и ружну ружу неружу
морам да бацим
далеко

1981.

ВУКУЋИ СЕ УЗ ЗИДОВЕ

није ли време да окончаш посету

свеће су изгубиле некадањи сјај
и јареће печење ево слојанило се
а за нове печенице на које нови гости насрћу

у теби није преостало глади

ни јабука што је гризеш не доноси
узбуђења каква је некад умела

бираш углове и сигурност зидова
гледаш средиште у коме је све мање знанаца

све саме придошлице чија имена и лица
не желиш и не умеш да упамтиш

сада они жудњом гневом радошћу
мржњом љубављу грамзивошћу и похлепом

чувају ватру и осмишљавају славље

као јабука глува у оклопу од истопљеног
шећера

ево ти си у оклопу од пластичне масе
коју сам из себе без престанка излучујеш

није ли време да окончаш посету
пре но што споља за тебе сасвим ишчезне

О ПРОМАЈИ

НОВЕ ПЕСМЕ

СМАЊИТЕ ДОЖИВЉАЈ

о ви српски песници залудници
та ман'те се Светог Саве и Јефимије
престаните да се по својим компјутерима
додворавате упокојеним царевима и краљевима

може вам се учрвљати хард-диск

не хрлите у шмиру ко буле у јагоде
не фолирајте се не пренемажите
јер стидеће вас се деца
а одрицати вас се унуци
кад појме како сте
и зашто
из петних жила глуматали

и црње и горе ако сте мислили стварно

пашће систем
од још једног цеђења
већ исцеђене комине историје

то више нинашта не личи
и тешко је да се гледа и слуша
како шкрипи камен заслепљености
док таре се о камен честохлепља

или – можда личи
али на карневал некрофиличара
још нигде до сада одржан
па сте ето бар у нечему
и ви први на свету

ено Душана Драгутина Милутина
Немање Уроша Лазара
мученици штуцају ли штуцају
и не смирују се због вашег лупања

трзају се скачу по ћивотима
ударају главом леме крте руке и карлице
пуштају крике неће у антологије
пепô им се срџбом узвитлао

моле ме да их лупнем по леђима
дланом да престану штуцати
да се смире да заслужено спавају
у својој смрти под јорганом векова

или да вам пренесем учтиву поруку

скин'те нам се песникиње и песници
с главе имена нам више не помињите
да вам екране не затрпамо
својим насмејаним лобањама

а прескочите и наше задужбине

ми знамо најбоље како смо их градили
и шта смо све непристојно радили
и са колико смо се девојчица сладили
и понеким дечачићем белогузим је л' да
и коме смо најживо очи вадили
и језике и нокте и уши –
што и ини владаоци носе на души –
јер тако нам наших имена
таква су чупава била времена

и светост своју знамо
и како смо је зарадили
и сребро и злато знамо
којима смо је платили

унапред вам хвала
група српских владара
са породицама

МУШКЕ ПАПУЧЕ

изношене
крај врата да их мајстор види чим уђе
знак су да има мушкарца у кући

само је изашао
на час
да купи цигарете
да са другарима попије пиво
да од комшије позајми бушилицу
да потуца швалерку

али сигурно ће он да се врати
у своју кућу
може сваког часа да бане

те мајстор не треба да се цабе врпољи
и не мора значајно да диже обрву
док пиљи у њу као мачак у сланину
ни да се онако као случајно
слабинама дотакне њене задњице
док прилази судопери да је отпуши
због чега је уствари позван

јер муж којег нема не уме

ВЕЛИКО ЗЛО

Зло се међу нама безглаво тумба
тамо амо,
и округло и ћошкасто,
са шиљцима.

Од зарђале је легуре гвожђа,
велико као кућа.

Притаји се начас и мирује.

Изнебуха се опет са шкрипом покрене
и настави да база,
у почетку споро,
па све брже и брже.

Побије многе,
али већина нас ипак преживи.

СКРОВИТО МЕСТО

остава за ужасе
и за несрећу
у мени
у најмрачнијем је
забаченом кутку
мала пренатрпана
без прозора
сушта гасна комора

и чим та циктава беда
проба да одшкрине врата
да промоли нос
да се измигољи
да исцури
омах је погурам
натраг
у помрчину
пуну крикова
и злослутних шапутања
и за њом затарабим врата
чврсто

КАМЕЛЕОНИ У ЦИПЕЛАМА

ево гуштера који глуме змије

опет свлаче кошуље
и оне прљаве
лете на све стране
као узвриштао кисели купус
што из солитера лети кроз прозоре
у рано пролеће
уместо да нам кукурек светли
и јагорчевина певуши у развигору

пресипајући своје ја
из флаше
у флашицу
из балона у ванглу
из вангле у кофу
из кофе у корито
из корита у лонац
из лонца у цедиљку
кроз цедиљку у каду
а из каде у напрстак

преузимају пожељну форму
прилагођавају се

ЧУДОВИШТЕ

као човек је
али и није

има сто глава –
њима само о себи мисли

има сто руку –
сваком из наших уста отима

има сто ногу –
сваком на путу ноге ломи

има једно око –
њиме себе у својим новцима гледа

док се са њима зноји и ваља
у врелом погужваном кревету

ПОГИНУЛА ДВА РАДНИКА

на грађевини
зато што нису знали свој посао
зато што нису имали шлемове
зато нису носили шлемове
зато што су били гладни
зато што им нису платили
зато што су паре послали кући
зато што им је кућа далеко
зато спавају у шупи деветорица
зато што у пустој кући пиште деца
зато да има родитељима за лекове
зато што су их тукли ко вола у купусу
зато су плућа напунили малтером
зато да сину плате школовање
зато се безубо смеју
зато да буде господин човек
зато да не рмба и не скомрчи
зато су тукли своје жене
зато би их жене радо секиром
зато што су глупи
зато им се нога оклизнула
зато што су били мамурни
зато што су лоше спојили скелу
зато што нису знали
зато што су били неписмени
зато што су радили од јутра до мрака
зато што су им од зиме пуцале кости
зато што су лоше зацементирали
зато што је цементу прошао рок
зато што је газда цицијашио на цементу
зато што отима гдегод стигне
зато им није плаћао социјално

зато што није знао њихова имена
зато је њима истекао рок безименим
зато што новинар није ни питао
зато што је мислио кога брига

РЕЧ О ПРОМАЈИ

Да нема вјеџра, љауци би небо љремрежили.

Народна

спаси се од промаје
чувај се од промаје
јер од промаје ћеш по дифолту награбусити
избави се од промаје
ослободи се вештице на метли од ветра
извуци се из њеног љубавног наручја
као хлади те а уствари убија
сачувај живу главу
измакни се
знаш да паметнији попушта
искобељај се из ветрених врата
ишчупај се из фијука промаје
зле бабе са лицем девојчице
изврдај је по сваку цену
измигољи јој се испод ногу
измајмуниши нешто да је насмејеш
да не може скупљених уста да дува
испетљај се из њених рашчупаних коса
којима те шкакља по крстима
изманевриши да се никако
не нађеш на ветрометини
избасај из злог промајног места
курталиши се слаткоречиве аждаје
ископрцај се из канци караконцуле
склањај се пред разлуђеном горопадницом
сакриј се од ћарлијаве лицемерке
отреси се шапутаве монструмице
како знаш
отараси се беде
спаси се невоље

ТРИНАЕСТ ЦРНИХ МАЧАКА У ПЕТАК

Боже, помози да на путу нађем динар
који ће ми донети богатство и срећу,
јер, јесте, верујем у Тебе,
али и у кафене цртеже
у преврнутој па прекрштеној шољици.

Кад су ми, Господе, предвидели пут,
путовала сам,
па макар од Алтине до Вишњичке бање,
а то јесте путовање, скоро два сата,
признај, Свевишњи, који све најбоље знаш.

А ти, слатка моја,
куцни у дрво да ме не урекнеш
држи ми палчеве да положим
из куће избаци кактусе да не самујеш
и не седај на ћошак од стола,
никад се нећеш удати.

Боље разбиј главу него огледало
и не просипај со по столу
него бери срећну детелину,
ону са четири листа.

И затвори се у кућу у петак тринаестог
да те градом не потера баксуз,
безуби бракајло са ножем у устима.

Црна мачка ако ти пређе пут
стани, пусти неког пре тебе,
боли те штикла, нек награбуси

кад не пази.

Ако нешто пришивају на теби,
држи комад конца у устима,
а када ти се конац при шићу завеже,
срећна си, поносићеш се.

Ќад штучаш, значи помињу те,
надај се по добру а не по злу.
А кад студент крене на испит,
мајка обавезно да проспе воду за њим.

Ако наопако обучеш мајицу,
то неко не може да живи без тебе,
а кад су ти случајно гаће наопако,
радуј се, имаћеш среће.

Не звижди у кући да не нагрну мишеви
и пацови, гадне изелице.

Хлеб никада нек не стоји наопако
да те не бије невоља
и не остављај ташну на патосу
јер ћеш без пара останути:
и оно јада што си скунарила
рашчиниће ти се у цеповима
као цедевита у чаши воде.

Али ако те засврби леви длан,
ето теби новци под покровци,
изненада,
ко да су ти сипали пену
усред шољице кафе.

Ќога сврби десни длан
паре ће улудо проарчити,
а ако крећеш на пут
па си нешто заборавила у кући,
не враћај се ни за живу главу.
Могу те на друму спопасти разбојници
са хеклером о рамену и чарапом на глави,

ставиће ти лисице на руке,
продаће те у бело робље,
завршићеш у куплерају у Холандији,
седећеш у излогу гола,

има да те увати промаја!

Ако си мушко можеш проћи још горе:
у свим авионима што су попадали
био би бар један који се враћао
у стан пред пут изазивајући судбину.

Три пута пљуни кад је дете лепо
и реци јооој, како је ружно, никакво,
што да га урекнеш,
шта ти је скривио
крупнооки анђелак са локнама?
Ако је ружно, пу! пу! пљуни,
да не стајеш родитељима на муку.

И не купуј ни за живу главу
ништа за дете пре но се роди,
може остати у стомаку до век
и ту цмиздрити
гриз разбацивати
хармонику свирати
гледати телевизију
играти тенис
слати есемесове
ђипати на музику с транзистора
ко зна чега се све неће сетити
то лењо ал' недужно спадало,
а ти си она што га је натоциљала!

И шта сирота мајка да му каже
када јој невесту
доведе у стомак?
Па оснују домаћинство,
па изроде дечицу?

Има да ћути и трпи,

јер мајка је мајка, зна се.
Има да се смешка и игра на свадби,
погајно срећна што не мора
да љуби снајку у образе.

Значи, помози себи и другима,
па ће нам свима сâм наш Господ помоћи!

СТАРИ ДАВИТЕЉИ

ко о чему
старци о смрти

досадили су својом кукњавом
и богу и људима

ко да нико није
пре њих умирао

ево и ми млади ћемо умрети
једног дана кроз хиљаду година

мада нисмо у то
баш стопосто сигурни

па опет не цвилимо
него живимо

ШАПАТ ЗВЕЗДА

свами што седи пред пећином у Хималајима
коју изабрао је да лакше докучи истине
крајње вечне малтене неизрециве
док ритуално присут пепелом
нечешљан го сав ућбан
милује козицу своју хранитељицу
ни не сања да му је девици прочитано
да ће ове седмице имати
веома богат друштвени живот
по одлуци свемоћних небеских тела
а што се односи на њега
и још пола милијарде девица
видела сам пише у новинама

твој бистри унук од шест и по година
поћи ће у школу тек на јесен
а већ чита сва слова ћирилице
осим три најтежа *ф ш и џ*
само не зна да треба да буде задовољан
начином на који му се одвија живот љубавни
и да уколико се овако настави
то би могло да укаже на улазак у брак
његов и петсто милиона бикова
а ми знамо јер је записано у новинама
које он још не чита

жена којој већ трећи пут
од јутрос мењају пелене
у рају за остареле Долче вита
можда би и поверовала да је
спремна да почне са новим послом
кад би јој прочитали оно што
прориче небеска констелација
и кад би само разумела

да посао ићи ће јој добро
и неће бити непредвидивих проблема
бар ове седмице
ни за њу ни за стотине милиона
њој тако ближњих близанаца
од којих ће многи ове недеље умрети
па и она сама али срећом не зна

Ајовчанин маринац код Мазари Шарифа
све мисли зашто не питасмо Русе
да нам кажу како су се
они овде проводили
а као чита у годишњем хороскопу
да у љубави има примамљиву понуду
исто као и 5764927 ракова
ал' није sure да л' да је прихвати
јер ради се о особи која га привлачи
само што би тај однос морао бити тајан

Индира Ромкиња у новом контејнеру
пуном деце као лубеница семенки
гризу јој уши и пискају
гласније од трубача у Гучи
да је писмена могла би прочитати
како је сама или се тако осећа
те да предстојећи јој период
никако није за еуфоричне
емотивне доживљаје нити
за почетак нове везе
указују звезде пророчице небеснице
свим водолијама ове седмице

и ја заједно са другим шкорпијама
управо спознајем посланицу из Свемира
лепо се сналазиш и прилично си успешна
и имаш добар њух за посао
и кад се концентришеш грешке не правиш
па који ми је ђаво
што сам запела
да кварим ову лепу констатацију

у знаку Сатурна
а подзнаку ваге

ЧАШЕ ПОБЕДНИЦЕ

ове кристалне чаше за вино
што као кедери у утишаном Дунаву
светлуцају и трепере у мојој кухињи
и на дугим и витким ногама
лице ми на шест поспаних рода
које главе крију под крилима

исте су ко нове неокрњене
као кад су ми их пријатељи поклонили
млади и обасјани ишчекивањима
пре више од четири деценије

она сва обла белопута заљубљена
и он немиран вижљаст брзорек
и ја њихова најбоља другарица
сматрали смо да ћемо вечно живети
а тим чашама је – погрешно смо мислили –
писано да их у весељу полупамо

али кристалне су најбоље прошле
јер ево стоје целе нечукнуте
свим својим бићем пркосећи
самој помисли на пролазност

а дародавци већ су преминули
и све њихове наде згасле утуљене
вуку се по ништавилу бедне бескућнице

и ја што им се на дару захваљујем
препаднута одустајем од помисли
на то како сада изгледају

ДОЛАЗАК

ово тек рођено детенце
чији долазак на свет
раздрагао је целу кућу
окречио зидове
опрао прозоре
уштиркао завесе
угланцао паркет
и на трпезаријски сто изнео
црвене руже тарту са јагодама
слатко виски и ракију
сеје осмехе на све стране
од поносног погледа мајке
вруће и пуне млека
до тегле са лањском туршијом
у мрачном шпајзу без прозора

овај се отац антиалкохоличар
три пута темељно напио
кад ју је одвезао у болницу
кад је чуо да је срећно родила
кад је видео сина како је
ћелав љубичаст и намрштен
али њему најлепши
од свих двадесет једнаких
белих постројених хлебчића

а деда кришом плаче у рукав
и смеје се срећан што је успео
новог себе да дочека
и баба каже е па снајо
сад си се опоштенила

а не мора ме баш звати баба
него може и нана
и с престола свргнута мачка
око ногу им се пометена умиљава
ипак са честитком у очима

и мушкатле на прозорима
испаљују нове наранџасте цветове
и тај ватромет обзнањује
Urbi et Orbi да је
у кућу овога часа
стигао светли младенац

а у спајзу иза портвиша и ђубровника
његов никакав и горак будући животић
тек пробуђен растеже се безвољно
креће да отаља посао

ЕНЦА
СА КРЕДЕНЦА
ПЕСМЕ ЗА ДЕЦУ

*
* * *

Шта се може кад се двоје сложе,
чудо с чудом, паметан са лудом,
шта се може кад се двоје сложе,
сир са мишем, а врана са дудом?

Све зависи шта се с чиме слаже,
да ли крагна своју блузу воли,
да л' се пекмез ил' ималин маже
на ципеле сипате ли соли?

Слажете ли гусаре уз гуске,
купусаре уз зечеве плаве
или су те стазе вама уске
па певате песме уз баклаве?

Све се може кад се двоје сложе,
вишња с трешњом, а лева са десном,
нарочито може кад се сложе
смешна деца с насмејаном песмом.

ЕНЦА СА КРЕДЕНЦА

На студенцу,
на креденцу,
на каменцу,
седи Енцу на стакленцу.

- Сиђи Енца са каменца,
баци, Енца, тог стакленца,
дај ми воде из студенца,
Енца, Енца, са креденца!

Неће, неће Енца ни макац,
уштоглио се као царац,
Енца - гроф фон креденца,
Енца - принче од стакленца.

НЕЋКАЛИЦА

Једно дете од куће бежи,
неће више до девет да лежи,
неће више какао да пије,
неће слане леблебије,
неће пире од кромпира,
неће да радио свира,
неће шницле
ни проминцле,
неће сапун, неће каду,
неће мед ни мармеладу,
неће млечну чоколаду,
чисту крагну више неће,
на штендеру неће цвеће,
неће паркет, неће свеће,
неће клавир, неће, неће,
и неће.

Дошло дете све до пута,
ал' ветрина дуну љута,
лану псина иза кута,
два севнуше ока жута,
срце шмугну из капута
и тог часа мало дете
налево круг и окрете
натраг кући,
све плачући,
све вичући
нећу, нећу.

МЕМОАРИ ЈЕДНОГ МАНГУПА

Кроз улице и паркове ја сам газио
и језик учтиво свима плазио.

Људи ме гледали с пуно мрскости
и зановетали: – Гле ти дрскости!

Није ми јасно, што су буљили,
било би красно да су се смејуљили.

ТОРТОЉУБ

Једни би јели чорбице
из мале путне торбице.

Други би сркали супице
док чуће испод клупице.

Трећи би јели купуса
из чистог белог убруса.

Шести би јели штанглице
из олупане ванглице.

Девети ишту сосове
док им не пођу на носове.

А ја бих торту најрађе,
то ми је јело најслађе.

Волим торте од свакакве сорте!

ДОРУЧАК

Кафа бела на сто села,
бутер свежи, лепо лице,
смешка се на кобасице.

Векна смеђа мрких веђа,
тврдо јаје као вређа,
а јаје ко јаје –
ама ич не хаје.

Крај њега чучи сланина
велика као планина.

Пази шварглу, хвата маглу,
а паризер, као фризер,
сав је ведар, сав је мио,
тог још нико није ио.

Преко гриза мрка риза
од топљене чаколаде ...
Влатко гризу ризу краде
и још с табле чаколаде
свлачи сребрно либаде.

Слатко млеко, млеко врело,
у цветну је шољу село,
у дубини белој дрема,
све се прави да га нема.

Види Влатка, нашег пашу,
примиче се сутлијашу,
а сутлијаш блед и жут
нешто дрхти као прут,
као младо речно шибље
сутлијаш се гибље.

А паштета, та се шета
као да је центар света.
Ти гушчија, хајде, хајде,
нема од тог вајде, вајде,
сви се врте око краља,
старог сира качкаваља.

Но, међугим, гле ти Влатка,
краља качкаваља млатка
и оставља он салвету
и полази ка шпорету,

за шпоретом стоји мама,
кува супу с ноклицама.

Вредна мама кува ручак,
иза куће лаје кучак
на дувару мачка дрема,
за школу се Влатко спрема,
а на столу оне хране
дремуцкају натенане.

ПОШ'О СИР НА ПИР

Пош'о сир на пир,
па пао у вир.

Види сира усред вира,
навалио вир на сир
па му не да мира.

– Како ћу на пир? –
пита бели сир.

– А шта ћеш на пир? –
пита брзи вир.

– Хе, хе, нема пира
без белог сира. –
– Ху, ху, биће пира
и без белог сира,
хи, хи – рече вир –
мир!

Дође виру хир
да растури сир.

И растури вир
на парчиће сир.

Појеле су рибе сир,
певале у даљ и шир:

Сире, сире,
Ти си бољи него пире!

Далеко, далеко, трајао је пир:
тамо ником није недостај'о сир.

УСПАВАНКА

Шта ми, шта ми оно фали?
Теби фали јастук мали.

Ка јастуку глава жури,
сањивост на мене жмури,
на мисли ми перје веје,
под јастуком сан се смеје.

спава Сунце, спава трава
спава брдо, спава крава
спава дрво, птица спава,
спавање је радост права.

Снови сваком добро стоје,
спавај и ти, Радивоје.

ЉИЉИНА ПЕСМА

Хрска хрска танка трска,
све шапуће иза куће
вруће, вруће,
две гугутке ко две лутке
на крову се љубе ћутке,
дим се вије,
зељов спије,
дете жваће
медно саће,
цвета тихо жути шебој,
Влатко, ти се мене не бој.

СОМОТ И СВИЛА

Сомотска је туга преголема
кад крај себе своје Свиле нема.

Сам сањари Сомот на столици:
у сну Свила ко што некад била,
на раме му главу наслонила.

ТИШЕ, ЛЕТО

Звони лишће, кевће куче,
Влатко Љиљу за нос вуче.

Отворен је мало прозор,
Влатко виче: – Љиљо, позор!
Ќрени право ка тавану,
не пењи се по орману.

На прозору цвеће цвета,
по дворишту лето шета,
лето жуто, лето топло,
Влатко уши није опро.

Из креденца Љиља вири:
– Порашће ти све кромпири –
виче Љиља, а тањири
на под лете ко лептири.

– И пасуљ ће да израсте.
Зашто, шерпе, попадате
и ти лонци што зазвече
када Љиља ово рече.

Лето, лето, Влатко луди,
у цвету се булке буди,
Љиља трчи ка тавану,
буди врану успавану.

Шпорет звижди Марсељезу,
орман дува у лепезу,
а за резу на вратима
Сима цима.

Руменакасто-плавог дима
пун је ваздух, небо пуно,
то је неко божур дуно,
и мирис му разбуцао,
па на таван покуцао.

На тавану Љиља спава,
заморена плава глава
крај враниног гнезда пала,
тише, лето, Љиља спава.

ЈУЖНИ ВЕТАР

Ветрови јуже,
цветају руже,
соколи круже,
Влатко се пуже
уз уско уже.
Уже све уже,
уже све дуже,
ој, храби муже,
еј, спори пуже,
издржи, друже!

ДЕЦО, ГЛЕДАЈТЕ, ПАДА ЛИСТ

Децо, гледајте, пада лист,
жут, сасушен и чист.

С мајком-дрветом борбу је водио
док се из пупољка није родио.

Децо, гледајте, пада лист,
сув, пожутео и чист.

Сунце је јео и растао, растао,
кишу је пио и до јуна стасао.

Децо, гледајте, пада лист,
увео, жут и чист.

Од јуна до октобра радио, радио,
лепшао ваздух и траву хладио.

Децо, гледајте, пада лист,
свео, ужутео и чист.

И када је нестало зеленог одела,
заспао листић увелог тела.

Децо, гледајте, сад пада лист.

ЗУНЗАРА

Зун-зара зуна-зара
зара-зуна зун-зун-зун
мува зуна тара тара
назунзала шешир пун.

Зунз-ара зунза-ара
зуји зуји тара тара
зу зу зу зу зу зу зу
зуну-зару муву стару
у плакару у ормару
на вашару на Вардару
Влатко чу.
Чу!

Чујте, децо, зунзуару
зунзуару ззззз з з з з
како зуји како муји
ззз зззззз з з з з з з ...

РОДЕ

Изнад воде
ходе роде,
дугачак им кљун
као чун.

Ноге дуге, дуге, дуге,
плитком водом праве пруге.

Ћутке роде траже жабе,
али цабе.

ПШШШШШШШШШШШШШШШШ...

– Ја сам слон
паду склон.

– Зар ви, Слони,
паду склони?

– Марнуо ме један ђоном!

– И пред слоном смеју ђоном!

– Не у лице, него с леђа...

– Их, толика слончина!
Шта је за вас ђончина!

– Е, још само да сам права...
Од сорте сам, знате,
што се надувава...

Пш
ш
шшшшш
ш
ш
ш ш ш ш ...

НЕ ТРЕСИ СЕ, ФРУШКА

Висока је Гора Фрушка,
на врх горе расте крушка,
на врх крушке чучи пушка,
а на пушки шушка
Душкова перушка.

Дебељушко Душко
травом се ваљушко,
пушком крушку бушко
и перушком шушко.

А сад лежи полеђушке,
под главом му руке мушке
чека да се стресе Фрушка
и да с крушке падне пушка.

Не треси се, Фрушка,
нек остане пушка
док не дозри крушка.

КЕНГУРИ У ВОЗУ И НОВОМЕ НОЗУ

Када смо пошли у Нови Ноз
једна кенгурка је ускочила у воз.

Сместа је почела да дуби на глави,
па су јој из торбе кенгурчићи поиспадали.

Кад смо се приближили Староме Качу
кенгурчићи и мама почели су да скачу.

Обрадовани путници љубазнио су их нуткали
воћем, јелом и пићима,
– све су то кенгури нељубазно шуткали
јер није годило кенгурским бићима.

Кад смо пролазили кроз Лањску Чорбу
рекоше да моле по путну торбу.

Били су толико кратки и слатки
да су им путници торбе позајимили.

– И шта су радили с тим торбацама?
– Ништа, увукли се и у њима спавали.

Најзад је наш накенгурени воз
сањив стигао у Нови Ноз.

Ни трага од оне љупкости
коју показаше у Лањској Чорби,
овде у Нозу кенгури
неће да мрдну из торби.

И шта су насекирани путници
могли да учине у неприлици?

Узели су торбе и кенгуре у торбама
и понели их својим кућама.
Сада им извечери свирају у тамбуре
и на рукама носе кенгуре .

Понекад понеки Новоножанин отхукне
с утрнулим рукама, на ивици плача:
– Ма, кажем, мени су те кенгурчине
биле сумњиве још код Старога Кача!

ЛЕТЕ ДАНЦА НА ВРАТАНЦА

Лете данца на вратанца,
деда Анца вино баца
под нос триста магараца
и нос једног црног вранца.

Баца, баца, вино лије,
лочу маге, коњ не пије.
Пјане маге, мало луде,
вранца белим вином нуде:

– Види, густо као зејтин,
шта се, коње, правиш светим,
макар пробај фино вино
и остављај пијанино.

За клавиром свира вранац,
за магарце он је странац,
не говори језик вински,
хладно пушта шпорет плински,
кува себи шаргарепу
да очува длаку лепу,
коњ проседи не беседи,
пјане маге тужно гледи.

АЛАСКА

Ќад су се срели алас и талас,
повика алас на сав глас:

– Еј, таласу, таласу,
не науди аласу!

На то талас спусти гриву,
блесну пена ко на пиву,
шуми талас:
– Драги алас,
драги мој аласу,
преклизи по таласу.

Барка водом меко клизну,
вес'о алас тихо звизну,
а талас му пете лизну,
рече: – Ти се не бој вала!
Алас брком мрдну: – Хвала.

МАЋИОНИЧАР

Мађионичар Јосип Дерок
носи герок.

Из шешира вади зеца,
левом ногом штуку пеца,
гута мач и ватру гута,
а очима не колута.

Из рукава пушта лава,
а његова бистра глава
штала за пет малих крава.
Уста пљују тенис-лопте,
из капута ничу корпе
папирнатог плавог цвећа.

Још се Јосип Дерок сећа
једном кад се преј'о свећа,
добио је Дерок Јосип осип.

ДОБА КНЕЗА МИЛОША

Кнез Обреновић Милош
не беше баш лош.

Спавао је на поду,
из тестије пио воду,
а пошту му нису носили поштари
већ брзи коњаници Татари.

Најбољу турску земљу
Милош је за се покупио,
а лошији, истина већи део,
који сам није хтео,
Милош је сељацима уступио.

И када су Турци напустили Србију,
да се ради дошло време,
прављене су шећерлеме
и Милош је у разне буцаке
за себе поставио конаке.

А кад би у конаку за софру сео,
Милош је јео, јео и јео
из чиније кашиком дрвеном
и сладио се паприком црвеном.

Ноћу, док Милош бди да не избије пуч,
у соби не гори струја већ луч.

И једног је лепог дана
штампарија основана
у Србији прва,
мала као мрва.

И правили се путеви звани крченици,
на липовој дасци писали су ученици,
а ниједна девојчица
није била ученица
од Београда до Ужица.

У вароши Чачку Милош
имаше личну мачку,
а у Пожаревцу
дивио се певцу.

Тако да поновим још,
кнез Обреновић Милош
не беше кнез лош.

Ко од вас мисли да је то било
у времена нека давна и далека,
нека се сети да се то збило
пре једног и нешто века.

ВЕРИЦА СЕ ШЕТА

Иде Вера улицом
с уздигнутом главицом.

Пре но што је из куће пошла,
косом јој је прошла
рука мамина
и бака је Верицу
у чело пољубила
и тата је загрлио
и подигао увис као медвед
кад би загрлио и подигао мече.

И Верица сада као да тече
улицом-реком на татиним рукама,
у мамином миловању
и са бакиним пољупцем
као са лепим печатом.

Да је сви они воле
види се чим човек Верицу погледа –
тако је цео свет њен.

ВЛАТКО СПРЕМА ВЕЧЕРУ

Какви су то луди лонци,
лете шерпе и поклопци
и тањири ситна кола
везу испод стола.

И чаше нам циче
и чанак певуца
и варјача виче
и чинија штуца.

Беле шоље добре воље
кроз прозор би напоље
и млеко би из лонца
да секира основца.

И виљушке свирају
и кашике звече.
– Судови се лудирају! –
Влатко Жући рече.

– Шта ћу кад сам сâм,
морам из чег знам
вечеру да дам
и себи и теби.

КО ЈЕ УГЉЕША

Када спава и кад у сну бунца,
Угљеша је беспомоћна *куца*.

Кад ме гребе, мој залогај иште,
Угљеша је злочесто *йсеџишше*.

Ногу диже где год је бандера,
као нека акробатска *кера*.
На фотељи, црн, узвијен стас –
елегантан, фин, салонски *јас*.

Док сланину растеже и режи,
звер је права, од те звери бежи!

Кад чинију олиже до данца,
сви кличемо – Гладног ли *йсеџанца*!

Кад исплази језик, главом клима,
он се прави да је страшна *јсина*.

Када јури, ко летећа бунда,
он је *рунда* и длакава дунда.

Док ми лиже стопала, голица,
Угљешчић је најслађа *куџица*.

Док с варјаче откида иверче,
то је куче немогуће *керче*.

Кад напада док ручамо ручак,
Марш од стола, безобразан *кучак*!

Док ја спавам, он у мене блене,
чувар, стражар, верно моје *шшене*.

На постељи, скврчен као кукац,
а зна – не сме, иштрокани *цукац*.

А кад седне на црно дупенце
и зачкиљи – најслађе *кученце*.

Док је болан оком црним куко,
био нам је наш рођени *цуко*.

Кад препаднут са астала скаче,
ми вичемо – Безобразно *џашче*!

Угљешић је бајни *џсић*!

Је л истина, ил' је пушта варка,
он *Лаура*, а ја му Петрарка?

УГЉЕША ОГОВАРА

Чим пас лане на улици,
Угља цикне у собици.

Дотрчи на прозор,
гледа, звера, позор!

Кевћу дуго, ко две жене
незнан пас и наше штене.

Слушамо га из прикрајка:
да л' нас хвали или пањка?

УГЉЕША МИСЛИ О РИКИЈУ

Рики жути и високих ногу,
брз ко светлост, витак као шиба,
чист, шармантан, Сојер Томић кога
воли свако ко је видео га,

друг из парка, вршњак, такмац, стрела
крупноока, и принц међу псима,
тај се Рики, та визија бела
врзма стално мени по мислима.

Кад трчимо, бржи је сто пута,
а ја као да у блату шлајфам,
кад залајем да га, страшан, љутим,
он се ладно смешка са висина!

Сви га воле више него мене
и ма колки пријатељ ми био
каткад мислим, баш би fino било
да се Рики није ни родио!

Јер шта јадан а шта ли кукаван
ја да радим са кратким ногама,
како да га брзоногог стигнем
да л' да можда трчим на штулама...

А Рикију камен да вежемо,
један о врат, четир око ногу...
Само кад га тако упрегнемо
достићи га у трчању могу...

Чим ми моји науче лајати,
ја ћу ово њима испричати!

УГЉЕША НА ПИЈАЦИ

Око риба смрзнутих се смуца,
на остриге облизује куца.
Млади лукац пипне па остави,
потом трчи са блитвом на глави.

У свачију кесу вири, бркне,
ритне цвеклу, а на лалу фркне;
у салату беле зубе гњура,
ка спанаћу лети да растура...

Шницлу гледа као да је цура,
заљубљено, са надом и глађу,
док месари коску му не нађу,
па је глаба, не можеш га маћи,
баш звер дивља, а не пас домаћи.

Укопа се и помамљен прети,
ко да ћу му коску преотети!

Али, спази неку псећу цицу,
трчи, њуши по репу и лицу,
она бежи, ко шатро се стиди,
он је јури, сиреве не види...

И падају француски сиреви,
под њима се ваљају керови...

– Бриши, Угљо, сад ће да нас бију!

Ал' свезан је он за своју прију,
па повоце расплићемо вазда
Цица, Угља, ја и Цицин газда.

И сиреве плаћамо згњечене,

пси су слатки, па је пола пене.

УГЉЕША ПОТРОШАЧ

Од њебета преостале рите
исцепкао и сасвим дотуко,
приморо нас, читаоци, ви'те,
да купимо ново, брљив цуко.

И пођосмо да тражимо нешто
у чем штене пристојно да спава,
у дућани чарни кад зађосмо,
одмах нас је заболела глава.

Мараме псеће
боје дречеће;

разна псећа храна
за хиљаду дана;

капути, мантили,
кошуље у свили
и најлон гаћице
за ваше љубимце;

прслуци, капе,
ципеле за шапе,
звонца и качкети,
бувотреби лепи,
чинијице, чанци,
фини порцеланци
и пластично суђе
баш да њушка уђе;

с цртежом, са фотком,
са срцем, са лоптом,

с портретом, са цвећем,
са псином летећом...
Са витаминима
уз минерале
у свиленим нитима
псеће сандале;

пас на конзерви,
куче на паштети,
псић на пакетићу,
куја с децом лети...
Ќуца поврх биља,
пашчићи на кексу –
од силног обиља
сасвим смо у стресу!

Мишеви и јежи
те пуме од гуме
и живинчад ситна
и кости без злости
да се оштре зуби
да се газда љуби
и у даљ се хита
фризби за кучета...

Сребрна плакета,
златасто ордење,
траве и дугмета,
хранљиво семење...

Украси за косу,
пукачки, вештачки,
минђуше и машине,
прстен за у носу,

елегантне ташне
за ношење паса кучића и стоке
спреда, на леђима или око бока.

Повоци од ланца,
повоци од коже,

од памука чистог
и од вуне, боже,
зар толика могу
смислити се чуда?

Модел до модела
ко до луде луда!

Тутњи у ушима
а корак кривуда...

Ми тражимо душек
или неку корпу

у којој би Шарбон
спавнуо за пробу...

Извадише куће,
кућице, палате,
на руже, на туфне,
каро и на штрафте,
на тачке и коцке,
на зеке и коске,
на спрат и приземље,
са кровом, без крова,
једнобојне, тавне и светле и беле –
већ градове целе за псеће пределе....

Од најлона, прућа,
од жиме, од стакла,
корпе од канапа,
кауч од беспућа,
нахткасну из пакла,
све за ваше цуке,

– Свег за ваше псиће
у радњи нашој
било је и биће...

– Нешто за спавање,
једноставно, просто...

– Онда овај лавор,
ова удубина
од текстила меког
с комплетним словима!

Ставили смо Угљу,
он је збланут стојо,
те платисмо справу
за спавање с којом
прођосмо кроз трамвај
и кроза бусеве
правећи русвај
и многе шусеве...

Ево, стоји, већ три дана,
чиста, скоро непробана...

Псето спава где год стиже,
а на слова ногу диже!

УГЉЕША КРПАН

Насред собе лежи крпа,
крпа мами да се стрпа,
крпа зове да се гурне,
крпа чезне да се муне
усред кофе воде пуне,
па исцеди и заврне,

црна крпа и рундава
и прашњава и дроњава,
ал' од чисте рунске вуне,
баш да се у кофу гурне,
па портфишем да се вуче,
горе-доле преко куће,
амо-тамо по паркету,

тамо-амо по шпорету,
по прозору доле-горе,
да опере све прозоре
и обрише врата свака...

Баш нам треба крпа така,
да нам кућа буде чиста,
да у стану све заблиста!

И на крају да с' исцеди,
добра крпа пара вреди...
Нек се суши, прострћемо,
и други пут да перемо.

Ал' та крпа изненада
на ноге се диже сада,
језик пружа – црвен листић,
буди нам се наш Угљешић.

УГЉЕША ДУНЂЕРСКИ

Све што је срце снивало, младо,
све је то јаве сломио ма’;
за чиме чезнух чему се надах,
све је то давно пепо и пра’,
и кад се хтедох растат, без здраво,
брда њод снежом језеро њлаво.

Кучећа вила преда ме грану,
љупкије овај не виде вид;
из даља даљног дивна ми свану,
ко песма славља у зорин свит;
срећом овита, круњена славом,
брда њод снежом језеро њлаво.

Трк, корак, сати, лај бруј и приче
псић игра, цвили, као кос сриче,
ришка и шушка, њушка, певушка,
скок кевтај цик и реп-перушка
води ме, хрли, кликће ми здраво,
брда њод снежом језеро њлаво.

Београд, Дунав, зелена Сава,
ал’ где је цупко, чупава глава,
где око, репић, шапице миле,
снивам ли само ил’ збиљ’ су биле,
беше ли звере са лудом главом,
брда њод снежом језеро њлаво.

У срцу ломна, збуњена у трави,
спомен је његов светли ми храм.
Када ми он се одонуд јави,
ко да вилењак уђе у сан.

Сећање, чежња – камен под главом,
брда њод снегом језеро њлаво.

Дође ми – слика. Не кад га зове
сетних ми жеља рој, бруј, у сну;
он мени дође кад њему гове,
тајне су силе слушкиње му.
Збиљ' или слика влада л' сном јавом,
брда њод снегом језеро њлаво.

ШТА ДА РАДИ ОВА ФОТА?

Нек се мота око плота,
нек се игра, нек се смеје,
нек вилени, нек се вере,
нек шапуће, нек се дере,
нек у бари руке пере!

Шта да ради ова фота?

Нека граби од живота,
нека пева, нек не зева,
нека цичи, нека виче
и потихо кукуриче!

Да ради ова фота,
рекосте, шта сте хтели?

Ма, нек ради што жели,
само да нас весели!

КРИМИ - ДРАМА

Безобразни лојов:

У запећку преде мачка,
сад је време да се пљачка!

Што, човече, да се ради,
кад је лакше, кради, кради.

Пред вратима куче дрема,
ја сам лопов каквог нема!

Будале из краја:

Разбојниче, огњу живи,
кој' се теби још не диви?!

Џепароше, здраво, здраво,
кој' од тебе већи ђаво?!

Добри полицајци:

Лопови су за нас шит,
за лопове ми смо флит!

Чим украде ко не знаде,
фатамо га без параде,

нема извињење,
почиње гоњење!

Кварни полицајац:

Ал' кад краде који знаде
како ваља красти,
избећи пропасти,
покупити кајмак, маст,

томе свака част!

Добри њолицајац:
Не лупетај, Максиме,
и тебе ће 'апсиме!

Безобразни лојов:
Онда, одох преко гране,
да вас гледам са стране.

Подвићу мало реп...

Будале из краја:
Зипа, збриса, а био је
храбар и моћан и леп!

ПОРОДИЦА

Био једном један лав
по имену Милисав.

Имао је лавицу
по имену Павицу.

Добили су сина лава
по имену Драгослава

и лавицу ћерку
по имену Перку.

А сви су се презивали Пустињаковић.

КАКО САМ СЕ ПОПЕО

Наредише као прво:

– Пењи се на оно дрво!

Гледам дрво, дрво гледа мене.

– Чучни, дрво! – Дрво ни да трене.

– Чујеш дрво, морам хитно!

Дрво маше: – Није битно,

није битно што је хитно.

Пробао сам прво лепо,

молио га, па му теп'о,

на крају сам ипак викн'о,

ал' кад сам га још и ритн'о,

тада дрво чучну хитно,

ја се попех, крај је причи ...

На шта вам све ово личи?

СВЕ СВОЈЕ СА СОБОМ НОСИ

Да смо повели ноге
могли смо да прошетамо,
да смо понели цвеће
могли смо да процветамо.

Да смо понели воду,
могли смо да се купамо,
да смо повели главу,
могли смо да је лупамо.

Да смо повели стазу
могли смо њоме да стазимо,
да смо понели траву
могли смо да је газимо.

Да смо донели рибе
могли смо да их ловимо,
да смо спремили море,
могли смо да отпловимо.

Ал' нисмо ни врбу пронашли
да под њом најлак врбимо,
ни буве нисмо сусрели
да се другарски сврбимо,

ни поље нисмо довели
да се по њему гађамо,
само смо јастук понели
и сад на њему сађамо.

И БИ ПОНОВО ПЕСМА

Песникиња у чију смо се славу овде окупили стварала је целога свога живота, од најраније младости, све до дана када нас је напустила.

Живела је скоро читав век, а до краја остала млада, у знаку пророчанских стихова из прве песме своје прве збирке објављене 1924. године:

*О младос̄ти, младос̄ти,
да брзо одлазиш, људи кажу.
Али ја те нећу никад љус̄тиши.
Око срца свога љос̄тавићу с̄тражу (...)
једне љубави ш̄то мене волеће;
у вр̄шу своје засадићу пролеће;
све мирисе сла̄шке заробићу
ш̄то брегом нихају ле̄ши;
сва сунца, све звезде загодићу
на небу нашем румене;
ја нећеш ни моћи ни х̄ше̄ши
никад о̄ћићи од мене.*

Господарица „слатких мириса пролећа”, отворена за све што је окружује – птице, лепоту, историју, људе пуне врлина и препуне мана, љубав, завичај, музику звезда и музику маслачака, као да је из саме те своје младости која је, иако под „стражом”, ипак добровољно остала уз њу целога дугог живота, црпела снагу да испева својих преко две хиљаде песама, што значи на десетине хиљада стихова.

А то је већ само по себи чудо.

При томе је имала срећу да је читаоци, и то многи, воле, разумеју, поштују, уважавају, раду-

ју се њеним стиховима. Што јој је давало снагу да пише све више. Читаоци и Десанка били су у дослуху и узајамно размењивали енергије. Мислим да је била наш најомиљенији песник прошлог столећа, поп-икона такорећи, те да и данас њено дело оличава снажну везу између онога који поезију ствара и оних којима је упућује, који је дочекују... А живимо у времену када се веза између песника и оних којима су песме намењене све више тањи.

Посредовање најтананијих лирских слика једноставним и спонтаним, назовимо га тихим језиком, чини ми се да највеће је достигнуће Десанке Максимовић, разлог са којег су је читали и читаће је, колико најумнији и најобразованији, толико и они што иначе много не читају, а зовемо их обичним људима. Као што и данас још волимо и са радошћу читамо Бранка Радичевића.

О њеном је делу писано много, а одавде, из за мене увек тајанствене, готово митске Бранковице, из ове, како би Десанка рекла, „птичије звонаре”, о њој су, примајући награду у славу поезије, а која носи њено име, говорили многи значајни српски песници. Са захвалношћу што се сада, ево, и сама налазим у том лепом кругу, рекла бих нешто о само једној Десанкиној песми, о *Лирском родослову* из књиге *Ничија земља* коју песникиња објављује 1979, дакле у осамдесет првој години живота.

Родослов је сав од најузбудљивијих увида у саму природу људског бивствовања, у чудо које је сваки људски живот, од рођења до часа када „смрт започе и мојим животом да се бави”. Поред тога што је, у првом плану, то лирска аутобиографија самога ствараоца. Од тренутка којем „јавише се као жива бића / смехом и криком / њрви, неочекивани, слик за сликом”, преко времена у

којем се песме јављају „*као што се јаве / њрејла- шена њишчја јаша / на глас људскога створа*”, до часа просветљења када „*заустави ме неко вајпре- ним мачем*” / и нареди (...) *да реч зачнем. / И ство- рих свет њи на небу ни на земљи* – онај свет који живи у њеној поезији, свет који је поезија сама. И на њега „*сумњом се каишкад као каменом у руци / на свет њвој бацах*”. Сумња је то у своје дело коју спознао је многи стваралац, али мало их је на овако узбудљив начин стигло до крајњих пи- тања:

*И оѡазих
да је смрт ѡ човеку ѡрва суседа.
Куд год се окренем домови њени,
њезин ѡрозор у мој гледа.*

И кад помисли да је време „*да руке скрсти*”, да само „*слуша што срцем одјекује*”, долази позив „*у свет њемира и несна*” који је свет ства- рања, а које је њен цео живот, или бар онај његов суштaствени, онај најбитнији део. И, сасвим из- ненада, готово сурова, за Десанку прејака реч „*демони*”. Песникињини демони зову је, нагоне, да се из смиреног и достојанственог предавања смрти врати у свет „*немира и несна*”, који је ства- ралаштво, да се врати поезији, својој најбољој дру- гарици, својој сестри близнакињи: „*И би ѡново ѡесма*”, гласи завршни стих.

Ово потресно сведочанство о снази креатив- ног импулса који из близине смрти отима ства- раоца и удахњује му живот – ево, пишем, дакле постојим, дакле живим – има свој други план: **Лирски родослов** је истовремено и песма о жи- воту човековом, о животу сваког човека од рође- ња до смрти.

Видели смо како сугестивно песникиња пева о умирању... Но мени су стихови о детињству, о младости и о љубави још значајнији.

Детињство сво је у предвербалној прожетости бића и света, у немуштом а тананом поимању окружења које се самим својим постојањем непрестано обраћа детету засипајући га све новим и новим сензацијама:

*каорачи
и јуродиви
поимах свети живи и неживи,
поимах сваки шум шта значи;
разликовах гневно зујање ичела
од свадбене њихове химне,
и лавеже лисица од лавежа йаса,
разликовах глас вранин
од гавранова гласа,
и ћушање рибе од ћушања рака*

Свако је од нас у детињству умео да, свежа и невина придошлица, смели и истовремено опрезни истраживач, устрептали авантуриста, разазна и тако префињене разлике каква је она између ћутања рибе и ћутања рака, али ми се тих својих моћи више не сећамо.

Песникиња их се, ево, призвана оном младосћу коју је заробила још у првој песми своје прве збирке, сећа. У осмој деценији живота.

Као што памти и час када ју је запљуснула младост:

*И букну младосћ,
неочекивано
као шума од јулске жеђе.
Пролами се дозив живојша
као дозив грома.*

Од ових стихове лепше о младости не знам. Или бар у овом тренутку не могу да се сетим да је неко у толико мало речи сажео есенцију саму: како младости постајемо свесни изненада, како је врела и како ватрена, и како само у младости живот уме да грми, да нам се огласи гласом грома.

Још бих се, ево, све наводећи вас да ову песму прочитате поново, обратила свима који су доживели љубав, или је, среће њине, управо доживљавају, изненадну, велику, моћну, ону од које се ништа у нама смирити не да, ону која вас чуди и сада кад је се сетите, овим стиховима из *Лирског родослова*:

И би љубав.

До девејшоџ вала срце се йроје,

сав свејш у мени беше на ноџе усјо.

(Реч на додели награде „Десанка Максимовић“, 16. маја 2010. године у Бранковини)

БИО-БИБЛИОГРАФИЈА

Мирјана Стефановић рођена је Нишу 24. октобра 1939. године. Њен отац Димитрије Стефановић био је официр Краљевине Југославије, а мајка Вида, рођена Димитријевић, службеник. Живела је у Нишу, Косанчићу, Црвенки и од 1946. до 1950. године у Новом Саду, а од 1950. живи и ради у Београду. Школовала се у Новом Саду, Београду, Делхију, Индија, где је боравила од 1961. до 1965. године. Магистар је енглеског језика и књижевности.

Много је путовала и посетила све континенте осим Аустралије.

Има кћер Амриту Благојевић и унукe Марка и Милену.

Године 1966–1967 радила је као новинар-сарадник на Трећем програму Радио Београда, а од 1967. до краја 1973. године била новинар-редактор у Дечијој редакцији Радио Београда. Од 1974. до средине 1991. радила је као уредница у издавачкој кући Нолит. Основала је и деценију и по уређивала библиотеку „Распуст”, у којој је објављено преко педесет књига за младе, изабраних из светске и домаће књижевности. Била је главна уредница едиције Прва књига Матице српске (1974–1979).

Од 1955, када је као средњошколка почела да објављује стихове, бави се књижевношћу и повремено преводилаштвом.

Објавила је следеће књиге поезије и прозе:

- Волејши*, песме, Нови Сад 1960.
Одломци измишљеног дневника, проза, Нови Сад 1961.
Пролеће на Теразијама, песме, Београд 1967.
Индиџо, песме, Београд 1973.
Радни дан, песме, Нови Сад 1979.
Савешник, проза, Београд 1979.
Проширени савешник, проза, Нови Сад 1987.
Помрачење, песме, Нови Београд–Крањ 1995 и Београд 1996.
Искисли човек, песме, Београд 2003.
О јабуци, проза, Нови Сад 2009.
- Такође је објавила и књиге за децу:
- Влајко Пицула*, песме и приче, Београд 1962, 2007.
Енца са крегенца, песме, Нови Сад 1969, 1975, Сарајево 1978.
Цецилија, позоришни комад, Београд–Горњи Милановац 1973.
Шта да ради ова фоша?, роман, Београд 1979, Бања Лука 1989, Нови Сад 2003.
Mit érdemel az a bűnös, превод на мађарски романа *Шта да ради ова фоша?*, Нови Сад 1984.
Дружари са рејом, четири сликовнице са илустрацијама Марка Крсмановића, Београд 1985.
Šola za velike, приче, prevod na slovenački, Ljubljana 1985.
Чудо до чуда, приче, Београд 1986.
Секино сеоце, роман, Београд 1994.
Злајшне рибице, приче, Нови Сад 1994.
О Угљеши, песме, Београд 1996, 2000.
Школа исјод сјола, песме и приче, Београд 2004.
Први љољубац, изабране игре за децу, Београд 2010.

Са Катарином Граната-Савић приредила је књигу *Моја мајка* – писци говоре о својим мајкама, Нови Сад 2007.

Са енглеског је превела индијске романе *Ра-чићи* Т. Ш. Пилае, Београд 1966. и *Тамни иџрач* Балачандре Раџана, Београд 1977.

Играно је десетак њених телевизијских и радио-драма, као и позоришна комедија за децу *Цецилија од Цинберије*.

Добитница је више књижевних награда.

Песме и приче су јој уврштене у преко седам-десет антологија.

УЗ ОВО ИЗДАЊЕ

Циклуси песама у овом избору носе називе књига из којих су песме изабране, осим у случају збирке *Радни дан* из које је издвојен циклус прозаида *Призори* и стављен испред циклуса *Индиго* из истоимене књиге, такође састављене од прозаида. Учинило ми се да та два круга, барем формално, имају сродности, те стога ваља да стоје један уз другога.

Песме у прози *Чувар сунца*, *Шљива у цветју* и *На њољани*, настале када и друге из циклуса *Призори*, публикују се сада први пут.

Избор из преосталог дела *Радног дана* објављује се овде у два круга: *Радни дан* и *Школа живоша*.

Песме за децу изабране су из трећег, допуњеног издања књиге песама *Енца са кременца*, књиге песама и прича *Злајне рибице*, као и другог издања књиге *О Угљеша*.

Песме *Шша да ради ова фоша?*, *Крими-драма* и *Породица* су моје нове песме за децу.

У бирању песама за циклус *Енца са кременца* сам се у највећој мери ослањала на драгоцене предлоге Љиљане Ђурђић и Јована Љуштановића, на којима им се и овом приликом најсрдачније захваљујем.

М. Ст.

САДРЖАЈ

ВОЛЕТИ

<i>(уђем у кућу...)</i>	7
Први час	8
Зимско	9
Човек за вољење	10
Објављујем	11
У стомаку лета животиње	12
Поздрав	13
Купачица	14
Ватерполо	15
Кошарка	16
<i>(волим да шрескам врашима...)</i>	17
Зрела поморанца	18

ПРОЛЕЋЕ НА ТЕРАЗИЈАМА

Ишчекивање	21
Рибо хе растачи	22
Песма оцу	23
Песма мајци	25
Песма мајке	28
Савски мадригал	29
Неко време	30
Ћутна крила	31
Пролеће	32
Мач се рађа	33
Чикалица	34

ПРИЗОРИ

<i>(Са врха њанине...)</i>	37
Срећа	38
Господ	39
Свечана вечера	40
Призор	41

У болници	42
Свиња	43
Велико око	44
Ведро небо	45
Соба	46
Улица	47
Куцање сата	48
Предео	49
Менгеле	50
Искисли човек	51
Звезда	52
Чувар сунца	53
Шљива у цвету	54
На пољани	55
Отац	56
Велика мајка	58
Летећи камен	59

ИНДИГО

Пуста кожа	63
Прохладно срце	64
Око	65
Плућа	66
Уста-родница	67
Сунчање	68
Одмор	69
У вуни	70
Подлегање сну	71
Спавање	72
Снови	73
Сећање	74
Глад	75
Спајање са водом.....	76
Спајање са јабуком	77
Љубав	78
Љубомора.....	79
Самоћа	80
Срамота	81
Завист	82
Воља	83
Страх	84

Мржња	85
Бес	86
Освета	87
Стид	88
Оптимизам	89
Радост	90
Жалост	91
Концентрација	92
Радост стварања	93
Пријатељство	94
Дисање	95
Речи	96
Смејање	97
Нестајање	98
Лимун	99
Алт	100
Узалудна снага	101
Ноћ	102

РАДНИ ДАН

Липа	105
Будилник радио туш телефон	106
Радни дан	107
Састанак	108
Реклама	109
Робна кућа	110
Звучна субота	111
Отварање изложбе	112
Кад песник пева	113
Песник и народ	115
Ноћни ваљар испод земље	116
Аеродроми аеродроми	117
Храм	118
Чудо у рију	119
Self-service	120
Венеција	121
Повратак	122

ШКОЛА ЖИВОТА

Како се треба родити	125
Како треба рађати	126

Како се треба убити	129
Како свити породично гнездо	130
Београд, љубављу	131
Синоћ	133
Љубави моја	134
Пријатељство	135
Кад Амрита телефонира	136
Лала	137

ПОМРАЧЕЊЕ

Зујна зојка	141
Сутон	144
Човечуљци	145
Коморна глазбица	146
Шта сањају а шта нам се догађа	147
Претпразничко вече	149
Але и бауци	151
Балада о огњишту	153
Песма о кћери и застави	154
Југовићи са најлон кесама	155
Ђаво у босни	156
Седамнаест питања о снајперисти	158
Мој столар четник	160
Мешовити човек	161
Тражимо помиловање	162
Репата куварица	163
Чудновато чудо	164
Croats and Serbs	165
Немам везе	166
Кожна блуза	167
Мај	168
Крајпуташ	169
Не ваља се становати на Новом Београду	170
Пјевач са гранчице	171
Отац Обрадов лежи мртав	172
Одржи пламен	173
Жена плаче после рата	174
Интервенција у чемер и јад	175
Светлост	176
Трајање руже историја народа	177
Вукући се уз зидове	178

О ПРОМАЈИ

Нове песме

Смањите доживљај	181
Мушке папуче	183
Велико зло	184
Скровито место	185
Камелеони у ципелама	186
Чудовиште	187
Погинула два радника	188
Реч о промаји	190
Тринаест црних мачака у петак	191
Стари давитељи	195
Шапат звезда	196
Чаше победнице	198
Долазак	199

ЕНЦА СА КРЕДЕНЦА

Песме за децу

<i>(Шија се може...)</i>	203
Енца са креденца	204
Нећкалица	205
Мемоари једног мангупа	206
Тортољуб	207
Доручак	208
Пош'о сир на пир	210
Успаванка	211
Љиљина песма	212
Сомот и свила	213
Тише, лето	214
Јужни ветар	216
Децо, гледајте, пада лист	217
Зунзара	218
Роде	219
Пшшшшшшшшшш...	220
Не треси се, Фрушка	221
Кенгури у возу и Новоме Нозу	222
Лете данца на вратанца	224
Аласка	225
Мађионичар	226
Доба кнеза Милоша	227

Верица се шета	229
Влатко спрема вечеру	230
Ко је Угљеша	231
Угљеша оговара	233
Угљеша мисли о Рикију	234
Угљеша на пијаци	235
Угљеша потрошач	236
Угљеша Крпан	240
Угљеша Дунђерски	241
Шта да ради ова фота?	243
Крими - драма	244
Породица	246
Како сам се попео	247
Све своје са собом носи	248
И БИ ПОНОВО ПЕСМА	249
<i>Биобиблиографија</i>	255
<i>Уз ово издање</i>	259

Мирјана Стефановић
ПРОМАЈА
ИЗАБРАНЕ И НОВЕ ПЕСМЕ

Издавачи
ЗАДУЖБИНА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ“
Београд, Скерлићева 1

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ
Београд, Скерлићева 1

За издаваче
Сћаниша Тушњевић
Срејен Угричић

Уредник
Сћаниша Тушњевић

Ликовна опрема
Добрило Николић

Графички уредник
Бранко Христић

Тираж: 300 примерака

Штампа
Драслар њаршнер, Београд

ISBN 978-86-82377-34-4

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
